

महाराष्ट्र विधानपरिषद

तिसरे अधिवेशन, २०१६

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

सोमवार, दिनांक १८ जुलै, २०१६ / आषाढ २७, १९३८ (शके)

- | | | |
|---|---|---------------------|
| (१) वित्त आणि नियोजन, वने मंत्री | } | यांचे प्रभारी विभाग |
| (२) ग्रामविकास, महिला व बाल विकास मंत्री | | |
| (३) जलसंपदा मंत्री | | |
| (४) सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री | | |
| (५) जलसंधारण मंत्री | | |
| (६) रोजगार हमी योजना मंत्री | | |

प्रश्नांची एकूण संख्या - ६३

मेळघाट व्याघ्र प्रकल्पाच्या गुगामल वन्यजीव विभागातील वैराट पंचबा
पाणवठयाजवळ प्राणी मृतावस्थेत आढळल्याबाबत

(१) * २१३४४ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.अनिल सोले, श्री.नागो गाणार,
श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.अनिल भोसले, श्री.विक्रम काळे, श्री.नरेंद्र पाटील,
श्री.हेमंत टकले, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.खवाजा बेग, श्री.किरण पावसकर :
सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मेळघाट व्याघ्र प्रकल्पाच्या गुगामल वन्यजीव विभागातील वैराट पंचबा
भागात व्याघ्र अधिकारी व स्पेशन टायगर प्रोटेक्शन फोर्सचे जवान गस्तीवर
असताना अतिसंरक्षित क्षेत्रात मनाई असताना ५ ते ७ व्यक्तींकडे शिकारीचे
साहित्य कुऱ्हाड तसेच पाण्यात टाकण्यासाठी युरिया इ.शिकारीचे बेकायदेशीर
साहित्य आढळल्याचे दिनांक ५ जून, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास
आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सर्व पाणवठ्यांची तपासणी केली असता पंचबा नजीकच्या पाणवठ्याजवळ काही प्राणी मृतावस्थेत आढळून आल्याने पाणवठ्यात विष मिसळल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) दिनांक ०५.०६.२०१६ रोजी मेळघाट व्याघ्र प्रकल्पाच्या गुगामल वन्यजीव विभागातील वैराट वर्तुळ नियतक्षेत्र कालुकुंडी वनखंड क्रमांक ७९६ मध्ये २ संदिग्ध व्यक्ती बांबू कटाई करताना तसेच वनखंड ७९४ पाणवठ्याजवळ तोडलेले बांबू व मृत सर्पगरुडसह (पक्षी) ५ संदिग्ध व्यक्ती आढळून आल्या आहेत. सदर व्यक्तींकडून कुन्हाड, कितकनाशकाचा रिकामा डबा, मांसाचे तुकडे इत्यादी साहित्य जप्त करण्यात आले आहे.

(२) वैराट वर्तुळ नियतक्षेत्र कालुकुंडी वनखंड क्रमांक ७९४ मध्ये तपासणी दरम्यान एका पाणवठ्यात युरिया मिसळलेला असल्याचे निदर्शनास आले आहे. तथापि कोणत्याही पाणवठ्याजवळ कोणताही प्राणी मृतावस्थेत आढळून आलेला नाही.

(३) दिनांक ५/६/२०१६ रोजी सदर ७ इसमांवर प्रथम गुन्हा रिपोर्ट क्रमांक १२/९ जारी करून त्यांना अटक करण्यात आली. दिनांक ६/६/२०१६ रोजी न्यायालयाने त्यांना ३ दिवसांची कस्टडी देण्यात दिली. दरम्यान अटक करण्यात आलेल्या आरोपींनी लपवून ठेवलेला अंदाजे २ कि. ग्रॅ. युरिया जप्त करण्यात आला.

मा. न्यायालयाने सर्व आरोपींना बंधपत्रावर जामिनावर सशर्त सोडले आहे. आरोपींकडून जप्त करण्यात आलेले मांसाचे तुकडे, दूषित पाणी, मृत सर्पगरुडाचे नमुने न्यायवैद्यिक चाचणीकरीता पाठविण्यात आले असून त्या अनुषंगाने आवश्यक ती पुढील कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**ठाणे जिल्ह्यातील विट्ठल सायन्ना जिल्हा शासकीय रुग्णालयाची
दूरवस्था दूर करण्याबाबत**

(२) * २२००४ श्री.रामनाथ मोते, श्री.विजय उर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्ह्यातील विट्ठल सायन्ना जिल्हा शासकीय रुग्णालयामध्ये प्रचंड अस्वच्छता, रुग्णांची हेळसांड, स्वच्छतागृहांची दूरवस्था यामुळे रुग्णांची व त्यांच्या नातेवाईकांची गैरसोय होत असल्याचे माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) अंशतः खरे आहे, बांधकाम सुरु असल्याने काही ठिकाणी अस्वच्छता दिसून आली.

(२) सदर इस्पितळात स्वच्छता ठेवण्याबाबत निर्देश दिले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेचे नाव कायम ठेवण्याबाबत

(३) * २०२५२ श्री.संजय दत्त, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजना माहे सप्टेंबरमध्ये बंद करण्यात येणार असून त्या ऐवजी दिनांक २ ऑक्टोबर पासून महात्मा फुले जनआरोग्य ही नवीन योजना संपूर्ण राज्यात राबविण्याचा निर्णय दिनांक ७ जून, २०१६ रोजीच्या राज्य मंत्रिमंडळ बैठकीत घेण्यात आला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील गोरगरीब तसेच सर्वसामान्य जनतेला वैद्यकीय उपचार करण्याबाबत राजीव गांधी जीवनदायी योजना माहित असल्याने नव्या नावाच्या योजनेस सर्वस्तरातून विरोध होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राजीव गांधी जीवनदायी योजना कायम ठेवण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) होय.

(२) नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोयना धरणाच्या (जि.सातारा) पाणी पातळीत घट झाल्याबाबत

(४) * १९५८ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.अनिल भोसले, श्री.अमरसिंह पंडित : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोयना धरणाचे (जि.सातारा) दोन टी.एम.सी पाणी २३ एप्रिल पासून कर्नाटकसाठी सोडण्यात येत असल्याने कोयना धरणाच्या पाणी पातळीत कमालीची घट झाल्याचे माहे मे, २०१६ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वाढत्या उन्हाळ्याची तीव्रता लक्षात घेवून पिण्याच्या पाण्याचा व सिंचनाच्या पाण्याचा विचार करून शासनाने वीज निर्मितीसाठीच्या पाणी पुरवठ्यात दहाऐवजी पंधरा टी.एम.सी.ची कपात केल्याचे स्पष्ट केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सातारा जिल्ह्यातील अनेक खेडेगावांतील पाणी टंचाई दूर करणेबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

कर्नाटक राज्यातील महाराष्ट्राच्या सीमेलगतच्या बेळगाव, विजापूर तालुक्यांमधील टंचाईग्रस्त गावांना पिण्याचे पाणी उपलब्ध होण्यासाठी मानवतावादी दृष्टीकोनातून कोयना, वारणा, दुधगंगा, तारळी व उरमोडी या प्रकल्पातून कर्नाटक राज्यासाठी २ टीएमसी पाणी सोडण्याचा निर्णय घेण्यात आला व त्यानुसार महाराष्ट्र राज्याच्या सरहद्दीवरील राजापूर कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधान्यातून कर्नाटक राज्यासाठी कृष्णा नदीत दिनांक १५/०४/२०१६ ते १६/०५/२०१६ या कालावधीत २ टीएमसी पाणी सोडण्यात आले. तथापि, त्याचा कोयना धरणाच्या पाणी नियोजनावर अनिष्ट परिणाम झाले नाही.

- (२) हे खरे आहे.
- (३) जिल्हाधिकारी सातारा यांच्या मागणीनुसार पिण्यासाठी पुरेसा पाणीसाठा प्रकल्पांमध्ये राखीव ठेवण्यात आला होता.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर विभागांतर्गत चंद्रपूर, गडचिरोली व नागपूर जिल्ह्यात
मलेरियाचे रुग्ण आढळल्याबाबत**

(५) * २१३४८ श्री.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.मितेश भांगडिया, श्री.नागो गाणार : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर विभागांतर्गत चंद्रपूर, गडचिरोली व नागपूर जिल्ह्यात सन २०१५ मध्ये मलेरियाचे ३८३५० रुग्ण आढळले असून मलेरियामुळे नागपूर विभागातील ३ जिल्ह्यात सन २०१५-१६ मध्ये २० रुग्णांचा मृत्यू झाल्याचे दिनांक २५ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मलेरिया आजारावर आळा घालण्यासाठी शासकीय रुग्णालयांमध्ये प्रभावी औषधी उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे अंशतः खरे आहे.

नागपूर विभागात सन २०१५ मध्ये चंद्रपूर जिल्ह्यात २२६६, गडचिरोली जिल्ह्यात ३४२०६ तर नागपूर ग्रामिण विभागात २११ व म.न.पा. क्षेत्रात ४६ असे एकूण ३ जिल्ह्यात ३६७२९ मलेरिया रुग्ण आढळले असून सन २०१५-१६ मध्ये याच ३ जिल्ह्यात चंद्रपूरमध्ये १, गडचिरोलीमध्ये १२ तर नागपूर मध्ये ० मृत्यू असे एकूण १३ मृत्यू झालेले आहेत.

(२) औषधी उपलब्धतेबाबत करण्यात येत असलेली कार्यवाही -

मलेरिया आजारावर प्रभावी नियंत्रण व मलेरिया दुषित रुग्णांच्या उपचाराकरीता जिल्ह्यांकडून आवश्यक औषधींची मागणी मागवून घेऊन आरोग्य सेवा संचालनालयामार्फत निविदा प्रक्रियेद्वारे औषधांची खरेदी केली जाते व संबंधित शासकीय रुग्णालयांमध्ये औषधींचा पुरेशा प्रमाणात पुरवठा केला जातो व केंद्र शासनाच्या सन २०१३ च्या मलेरिया सुधारीत औषधोपचार धोरणानुसार

सर्व रुग्णालयांमध्ये मलेरियासाठी आवश्यक असणारी जीवनाश्यक औषधे ए.सी.टी., आरटीसुनेट, क्वानाईन, डॉक्सीसायक्लीन, क्लोरेक्वीन व प्रायमाक्वीन इत्यादी औषधींचा पुरेसा साठा उपलब्ध करून आवश्यकतेनुसार सर्व रुग्णांना उपचार करण्यात येतात.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सीतेपार शिवारात (ता.तिरोडा, जि.गोंदिया) महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेंतर्गत काम करणाऱ्या मजुराचा उष्माघाताने मृत्यू झाल्याबाबत

(६) * २१९२३ श्री.राजेंद्र जैन : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सीतेपार शिवारात (ता. तिरोडा, जि.गोंदिया) महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेंतर्गत काम करणाऱ्या मजुराचा उष्माघाताने मृत्यू झाल्याची घटना दिनांक १९ मे, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त घटनेची शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार नैसर्गिक उष्माघाताने मृत झालेल्या मृताच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) होय.

(२) सदर प्रकरणी तहसिलदार, तिरोडा यांचेमार्फत चौकशी करण्यात आली. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत पंचायत समिती, तिरोडा यांचेमार्फत रिसाला ल.पा.तलाव सीतेपार कालव्यातील गाळ काढणेचे काम सुरु असताना दिनांक १९/५/२०१६ रोजी मजुराचा मृत्यू झाला सदर मजुराच्या वारसास तातडीने खर्चाची रु.५००० दिनांक २०/५/२०१६ रोजी रोखीने व रु.४५००० चा धनादेश दिनांक २/६/२०१६ अन्वये देण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

साक्री (ता.जि.धुळे) येथे ट्रामा सेंटर उभारण्याबाबत

(७) * २१६५४ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कुसुंबा (ता.जि.धुळे) येथे ट्रामा सेंटर मंजूर आहे परंतु जागा उपलब्ध नसल्याने ट्रामा सेंटर बांधण्यास विलंब होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, धुळे जिल्ह्यातील साक्री हे मध्यवर्ती ठिकाण असून तेथे जागा उपलब्ध आहे त्या ठिकाणी ट्रामा सेंटर व्हावे ही मागणी पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) होय.

(२) जागा उपलब्ध करून घेण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

जवखेडा (बु.) (ता.कन्नड, जि.औरंगाबाद) येथील मजुरांना

पाझर तलावाच्या कामाची मजुरी अदा करण्याबाबत

(८) * २२१६१ श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जवखेडा (बु.) (ता.कन्नड, जि.औरंगाबाद) येथे २७२ मजुरांनी पाझर तलावाचे काम केले परंतु मागील तीन वर्षांचा कालावधी होऊनही सदर मजुरांना मजुरी अदा केली नसल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर मजुरांना मजुरीचे पैसे देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) होय.

(२) सदर प्रकरणी चौकशी केली असता, हजेरीपत्रक क्रं.७२३१७९ ची रु.१,४९,२५८/- इतकी मजुरी प्रलंबित असल्याचे निदर्शनास आले आहे. सदर प्रलंबित हजेरीपत्रक माहे मार्च, २०१३ अखेरचे होते. सदर हजेरीपत्रकाच्या अनुषंगाने कामाची मोजमापे घेऊन देयक अदा करण्याच्या प्रक्रियेमध्ये विहित कालावधीमध्ये हजेरीपत्रकांचे

एमआयएस करण्यास विलंब झाला. तदनंतर पुढील आर्थिक वर्ष सुरु झाल्याने प्रलंबित हजेरीपत्रकाचे एमआयएस करता आले नाही. त्यामुळे सदर मजुरी प्रलंबित राहिली आहे. त्यानंतर दि.९ मे, २०१४ रोजीच्या शासन परिपत्रकात नमूद केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार जवखेडा (बु.) या ग्रामपंचायतीचे सामाजिक अंकेक्षण व कामांची तपासणी करून प्रस्ताव विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांना सादर करण्यात आला आहे. सदर प्रस्तावाची तपासणी करण्याची कार्यवाही सुरु असून तपासणी पूर्ण होताच मजुरांची प्रलंबित मजुरी अदा करण्याची कार्यवाही त्वरीत करण्यात येईल.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शासकीय रुग्णालयांमध्ये वाढलेली शुल्क वाढ रद्द करण्याबाबत

(९) * २०१५० डॉ.सुधीर तांबे, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर : तारांकित प्रश्न क्रमांक १६१५८ ला दिनांक १८ मार्च, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात नवीन वर्षापासून शासकीय रुग्णालयांमध्ये ५० टक्क्यापर्यंत शुल्कवाढ झाली आहे, शिवाय दर दोन वर्षांनी १५ ते २० टक्क्यापर्यंत शुल्कवाढ होणार आहे, तसेच आता रुग्णांनी औषधे, शस्त्रक्रियेसाठी वैद्यकीय साहित्य आणावे असे शासनाने जाहिर केले असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील सर्वसामान्य जनतेच्या हितासाठी सदर शुल्कवाढ रद्द करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे, खरे नाही.

गत १५ वर्षांमध्ये रुग्णशुल्कात वाढ न केलेल्या तसेच वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या अखत्यारीतील रुग्णालये व या विभागाच्या अखत्यारीतील रुग्णालये यामध्ये रुग्णशुल्कात असणारी तफावत दूर करण्यासाठी सुधारित दर लागू केले आहेत. तथापि दर दोन वर्षांनी १५ ते २० टक्क्यापर्यंत शुल्क वाढविणे अथवा रुग्णांना औषधे, शस्त्रक्रियेसाठी वैद्यकीय साहित्य आणण्याबाबत कोणतेही निर्देश दिलेले नाहीत.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे खिर्डीसाठे (ता.येवला, जि.नाशिक) येथील पाझर तलावाच्या
आतील बाजूस अनधिकृत विहिरीचे बांधकाम केल्याबाबत**

(१०) * २१४६५ श्री.मितेश भांगडिया, श्री.अनिल सोले : सन्माननीय जलसंपदा
मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे खिर्डीसाठे (ता.येवला, जि.नाशिक) येथील पाझर तलावाच्या आतील
बाजूस अनधिकृत विहिरीच्या बांधकामाचा पाहणी अहवाल जलसिंचन
विभागाद्वारे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान शासनाकडे पाठविण्यात आला,
हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर अनधिकृत विहिरीच्या बांधकामामुळे पाझर तलाव क्षतीग्रस्त
झाल्याने शासकीय मालमत्तेचे नुकसान झाल्याचे उक्त अहवालात नमूद आहे, हे
ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर अनधिकृत बांधलेल्या विहिरीमध्ये ब्लास्टिंगचा वापर
केल्यामुळे सदर पाझर तलावाला हानी पोहचल्यामुळे तडा गेलेल्या भिंतीतून
मोठ्या प्रमाणात पाणी वाहून समोरील गावास धोका संभावू शकतो त्यामुळे
कार्यकारी अभियंता, पालखेडा पाटबंधारे विभाग, नाशिक यांनी दिनांक ४ मे,
२०१६ रोजी वा त्यासुमारास भेट दिली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या
अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची
कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) व (४) सदर तलाव हा पाझर तलाव नसून लघु पाटबंधारे प्रकल्प आहे. या
प्रकल्पाच्या भरावाच्या माथ्यावर आकुंचन प्रसरण प्रक्रीयेमुळे अंदाजे १० मी.
लांबीचे (१.३०%) उभे तडे निदर्शनास आले होते. त्या अनुषंगाने कार्यकारी
अभियंता यांनी दिनांक ०४.०५.२०१६ रोजी प्रत्यक्ष क्षेत्रिय कामावर पाहणी करून
सदर तडे असलेला मर्यादित भाग खोदकाम करून दुरुस्ती करून भरण्याविषयी
सुचना देण्यात आल्या होत्या. त्याप्रमाणे कार्यवाही पुर्ण करणेत आलेली आहे.
प्रकल्पाच्या भिंतीतून पाणी वाहत जाऊन समोरील गावास धोका संभवू शकतो,
अशी वस्तुस्थिती नाही.

**चंद्रपूर जिल्हयातील ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्पाच्या
बफर क्षेत्रातील जंगलाला आग लागल्याबाबत**

(११) * १९९१३ श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.खवाजा बेग, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.अनिल भोसले, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.विक्रम काळे, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.अनिल सोले, श्री.नागो गाणार, श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर जिल्हयातील ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्पाच्या बफर क्षेत्रातील मोहूर्ली कक्ष क्र.८३८ मधील जंगलाला दिनांक २ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास आग लागून ६ हेक्टर जंगल जळून नष्ट झाले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर आग लागण्याची कारणे काय आहेत, तसेच दरवर्षी चंद्रपूर जिल्हयात वाढत जाणाऱ्या तापमानामुळे जंगलात वणवे पेटण्याचे वाढते प्रमाण असूनही अत्याधुनिक आग प्रतिबंधक साधने या वनक्षेत्रामध्ये उपलब्ध नसण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, अशी यंत्रसामुग्री आधीच खरेदी करण्याकरीता अधिकाऱ्यांना अहवाल सादर करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या होत्या, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) चंद्रपूर जिल्हयातील ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्पाच्या बफर क्षेत्रातील मोहूर्ली कक्ष क्रमांक ८७४ मध्ये दि. ०२.०५.२०१६ रोजी आग लागून १ हेक्टर वनक्षेत्र व लगतचे महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाचे इरई जलाशयाचे बुडीत क्षेत्र ५ हेक्टर असे ६ हेक्टर क्षेत्र जळल्याचे निदर्शनास आले आहे. सदर क्षेत्रात जंगल नसून वाळलेले गवत जळलेले आहे.

(२) व (३) सदर आगीची नोंद आकस्मिक आग म्हणून घेण्यात आलेली आहे. बफर विभागात आगीवर नियंत्रण ठेवण्याकरिता १५ High power leaf blower खरेदी करण्यात आलेले आहेत. तसेच आगीची माहिती वेळीच मिळण्यासाठी ८७ वनरक्षकांना PDA (Personal Digital Assistant) पुरवठा करण्यात आलेले आहेत. तर Heje कंपनीच्या सॉफ्टवेअरच्या माध्यमातून देखील यावर नियंत्रण ठेवण्यात येते.

(४) सदर आग ही आकस्मिक स्वरूपाची असल्याने कोणावर कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

बीड जिल्ह्यात आरोग्य विभागाच्यावतीने आयोजित करण्यात आलेल्या मोफत नेत्र शस्त्रक्रिया शिबिरादरम्यान रुग्णांची दृष्टी अंधू झाल्याबाबत

(१२) * २०४७५ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.रामराव वडकुते, श्री.किरण पावसकर, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.जयंत पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.ख्वाजा बेग, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीड जिल्ह्यात आरोग्य विभागाच्यावतीने आयोजित करण्यात आलेल्या मोफत नेत्र शस्त्रक्रिया शिबिरादरम्यान ५ रुग्णांची दृष्टी अंधू झाल्याचा प्रकार येथील जिल्हा रुग्णालयात दिनांक २४ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर रुग्णांना जे.जे. रुग्णालय, मुंबई येथे तात्काळ उपचारार्थ दाखल करण्यात आले असून त्यांच्यावर पुन्हा शस्त्रक्रिया करण्यात आल्या, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणाची शासनाने चौकशी करण्यासाठी आरोग्य विभागाने एक चौकशी समिती तयार करून त्याच्यामार्फत चौकशी करून दिनांक २५ एप्रिल २०१६ रोजी दुपारी १ वाजेपर्यंत दोषींवर कारवाई करण्यात येणार असल्याचे आरोग्य संचालक, मुंबई यांनी जाहीर केले आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशी समितीच्या अहवालात काय आढळून आले व आरोग्य संचालकांनी जाहीर केल्यानुसार दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) असल्यास, उपचारादरम्यान वापरण्यात येणाऱ्या औषधीद्रव्यांची शासन स्तरावरून चौकशी करण्यात आली आहे काय ?

डॉ.दीपक सावंत : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) व (४) सदर प्रकरणी दोन सदस्यांच्या समितीकडून चौकशी करण्यात आली. चौकशीमध्ये रुग्णांना शस्त्रक्रियेनंतर पहिली मलपट्टी केल्यानंतर त्यांना डिस्चार्ज देण्यात आला. नेत्र शस्त्रक्रियेसंबंधाने मार्गदर्शक सूचनांचे अनुसरण करण्यात आले नाही. रुग्णांची तपासणी केली असता ५ रुग्णांना Severe Iritis झाल्याचे आढळून आले.

या प्रकरणी चौकशी अहवालानुसार जबाबदार अधिकारी/कर्मचारी यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगविषयक कारवाई करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

(५) उपचारादरम्यान वापरण्यात आलेल्या औषधांचे नमुने अन्न व औषध प्रशासन, बीड यांच्याकडून तपासून घेण्यात आले असता Not of Standard Quality असा अहवाल दिला आहे.

राजगुरु नगर (ता. खेड, जि. पुणे) येथील चासकमान धरणाच्या डाव्या कालव्याला विवर पडून लाखो लिटर पाणी वाया गेल्याबाबत

(१३) * २०२०९ श्री.अनिल भोसले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर, अॅड.जयदेव गायकवाड : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राजगुरु नगर (ता. खेड, जि. पुणे) येथील चासकमान धरणाच्या डाव्या कालव्याला थिंगळस्थळ येथे विवर पडून लाखो लिटर पाणी वाया गेल्याची घटना दिनांक २९ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने पाहणी केली आहे काय, पाहणीचे निष्कर्ष काय आहेत व तदनुसार सदर धरणाच्या डाव्या कालव्यास पडलेले विवर बंद करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

दिनांक २९/०४/२०१६ रोजी सकाळी ९.३० च्या सुमारास चासकमान प्रकल्पाच्या डाव्या कालव्याच्या सा.क्र.१९/१०० वर सेवापथाचे बाजूचे भरावातून

सेवापथाकडील भराव खचून पाणी गळती सुरु झाली व त्यामुळे काही प्रमाणात पाणी वाया गेले आहे.

- (२) सदरील धरणाच्या डाव्या कालव्यास पडलेले विवर आपत्कालिन काम म्हणून त्वरित बुजविण्यात आले आहे व कालव्यातील विसर्ग पूर्ववत करण्यात आलेला आहे.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गडचिरोली जिल्हापरिषदेंतर्गत शिक्षकांची बनावट
बदली प्रकरणे निदर्शनास आल्याबाबत**

(१४) * २१४९७ श्री.नागो गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.अनिल सोले, श्री.रामनाथ मोते : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सन २०१३-२०१४ मध्ये गडचिरोली जिल्हापरिषदेंतर्गत २२० शिक्षकांची बनावट बदली प्रकरणे निदर्शनास आली असून या प्रकरणातील ७३ शिक्षकांच्या नस्ती गहाळ झाल्याच्या प्रकरणाबाबत दोषीविरुद्ध तात्काळ कारवाई करण्याची मागणी महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषदेच्यावतीने नागपूर विभागाच्या लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २७ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास शासनास पत्र पाठवून केली, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच सदर शिक्षकांच्या बनावट बदली प्रकरणाबाबतचे निवेदन मा.वित्त मंत्री यांनी दिनांक ७ जुलै, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास मा. मुख्यमंत्री यांचेकडे पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर प्रकरणाची तक्रार मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद गडचिरोली यांनी पोलीस स्टेशन गडचिरोली येथे करूनही दोषी असलेल्यांविरुद्ध शासनाने कोणतीही कारवाई केली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

- (२) अशा आशयाचे निवेदन प्राप्त झाल्याचे दिसून येत नाही.
- (३) जिल्हा परिषद गडचिरोली अंतर्गत ३१/५/२०१३ नंतर झालेल्या बदल्यामधील अनियमिततेस जबाबदार अधिकारी/कर्मचारी यांचेविरुद्ध विभागीय चौकशी प्रस्तावित केली आहे. तसेच ७३ शिक्षकांच्या बदली प्रकरणी दोषी अज्ञात व्यक्तींविरुद्ध पोलीस स्टेशन गडचिरोली यांचेकडे तक्रार देण्यात आली असून पोलीस स्टेशन गडचिरोली यांचेकडून पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.
-

**पेण (जि.रायगड) तालुक्यातील कृषी विभाग व पेण तहसील कार्यालयामार्फत
रोजगार हमी योजनेत गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(१५) * १९३२० श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पेण (जि.रायगड) तालुक्यातील कृषी विभाग व पेण तहसील कार्यालयामार्फत रोजगार हमी योजनेतर्गत सन २०१२ ते २०१४ या वर्षात जॉब कार्डधारक शेतकऱ्यांना रोजगार उपलब्ध करण्याच्या दृष्टीने फळबाग लागवड कार्यक्रम हाती घेण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर योजनेतर्गत सुमारे २० कोटींचा गैरव्यवहार झाल्याबाबतच्या पुराव्यासह जिल्हाधिकारी, रायगड यांचेकडे लेखी तक्रार दाखल केली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, जिल्हाधिकारी, रायगड यांनी समिती नेमून चौकशी सुरु करण्याचे आदेश दिल्यानुसार चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने दोषींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) होय.

(२) या प्रकरणी दि.३१.१०.२०१५ रोजी जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे लेखी तक्रार प्राप्त झाली आहे.

(३) होय, उपविभागीय कृषी अधिकारी, अलिबाग यांच्यामार्फत चौकशी करण्यात आली आहे.

(४) सदर चौकशीमध्ये गैरव्यवहार झाल्याचे आढळून आले नाही.

**नारंगी मध्यम प्रकल्प व बोर दहेगांव (ता.वैजापुर, जि.औरंगाबाद) या मध्यम
प्रकल्पासाठी संपादित केलेल्या जमिनीचा मावेजा देण्याबाबत**

(१६) * २१८२७ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अनिल भोसले, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नारंगी मध्यम प्रकल्प व बोर दहेगांव (ता.वैजापुर, जि.औरंगाबाद) या मध्यम प्रकल्पासाठी सन १९९५ मध्ये शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादित केल्या, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर प्रकल्पाचे काम पुर्ण होऊन प्रकल्प कार्यान्वित झाला, परंतु शासनाने शेतकऱ्यांना मावेजा न दिल्याने शेतकऱ्यांनी न्यायालयात दाद मागितली, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सन २०११ मध्ये शेतकऱ्यांच्या बाजूने निकाल देवुन सुध्दा शासनाने शेतकऱ्यांच्या रकमा दिल्या नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, शेतकऱ्यांना जमिनीचा मावेजा देण्यासाठी शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय,

- (२) मुळ निवाडा रक्कम प्रदान करण्यात आलेली आहे. तथापि, वाढीव मावेजा साठी शेतकऱ्यांनी न्यायालयात दाद मागितली आहे.
- (३) अंशत खरे आहे.

न्यायालयीन निकालानुसार अंशतः रक्कम वितरीत करण्यात आली आहे

१. नांरगी मध्यम प्रकल्प :-

एकूण मागणी- रु. १२२२.५९ लक्ष

वितरीत निधी- रु. २४९.५९ लक्ष

२. बोरदहेगांव मध्यम प्रकल्प :-

एकूण मागणी - रु. ८४४.४५ लक्ष

वितरीत निधी रु. ५०२.४५ लक्ष

- (४) निधी उपलब्धतेनुसार प्राधान्याने उर्वरित रक्कम अदा करण्यात येईल.

राज्यातील महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत
सिंचन विहिरी खोदण्यासाठी अनुदान मिळण्याबाबत

(१७) * २०२५८ श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.शरद रणपिसे, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.अनिल भोसले, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.जयवंतराव जाधव : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अनुसूचित जाती-जमाती तसेच अल्पभूधारक शेतकऱ्यांच्या शेतात महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत तीन लाखापर्यंतच्या अनुदानावर सिंचन विहिरी खोदण्याचा धडक कार्यक्रम शासनाने हाती घेतला असूनही काही मोजकीच कामे सोडली तर ही योजना अनुदानाच्या टप्प्यावर रखडली असून ज्या शेतकऱ्यांनी शासकीय अनुदानाच्या विश्वासावर स्वखर्चाने विहिरी खोदल्या आहेत त्या शेतकऱ्यांना अनुदानाची रक्कम अद्याप मिळाली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उस्मानाबाद, उमरगा, परंडा आणि लोहारा या तालुक्यात मनरेगांतर्गत मंजूर झालेल्या १,३३६ विहिरींपैकी ९१३ विहिरी पूर्ण झाल्याचे सांगून, प्रत्यक्षात अनेक विहिरी केवळ कागदोपत्रीच पूर्ण असल्याचे या पाहणीतून दिसत असून जे काम प्रगतीपथावर आहे त्यांची वस्तुस्थिती वेगळी आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, ५१ हजार ८०० विहिरी आणि ८३ हजार २०० सिंचन विहिरींचे काम सन २००७-२००८ पासून रखडलेले आहे त्यामुळे आधी या अर्धवट अवस्थेतील विहिरी पूर्ण करण्यासाठी दिनांक ३० जून, २०१५ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली तर ३ वर्षात १ लाख विहिरी खोदण्याचे उद्दिष्ट ठरविण्यात आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदरहू सिंचन विहिरींच्या धडक कार्यक्रमांतर्गत हाती घेण्यात आलेल्या विहिरींपैकी गेल्या दीड वर्षात ४० हजार विहिरी पूर्ण केल्याचा दावा केल्यानंतर दिनांक २६ एप्रिल, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास राज्यातील सर्व जिल्हाधिकाऱ्यांना बोगस विहिरींच्या संदर्भात चौकशी करून अहवाल सादर करण्याचे आदेश दिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, शासनाने निर्गमित केलेल्या उपरोक्त आदेशान्वये बोगस विहीरींच्या संदर्भातील चौकशीचा अहवाल शासनास प्राप्त झाल्यावर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) व (२) हे खरे नाही,

(३) होय हे अंशतः खरे आहे.

उद्दिष्ट निर्धारित करून देण्यात आले आहे.

(४) हे खरे नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

सार्वजनिक आरोग्य विभागात औषध खरेदीत गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(१८) * २०२२ श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.शरद रणपिसे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अनिल भोसले, श्री.जयवंतराव जाधव : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याच्या सार्वजनिक आरोग्य विभागात सप्टेंबर, २०१४ मध्ये औषध खरेदीच्या ऑनलाईन निविदामध्ये बदल करण्यात आल्याचे औषध खरेदीत सुमारे २९७ कोटींचा गैरव्यवहार झाला असल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच दिनांक ७ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास मा.सार्वजनिक आरोग्य मंत्री यांनी दिलेल्या उत्तराच्या अनुषंगाने सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत करण्यात आलेल्या व त्यात गैरव्यवहार झालेल्या औषधांच्या खरेदीची पारदर्शक चौकशी करण्यासाठी राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानाच्या आयुक्ता श्रीमती आय.कुंदन यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नेमून चौकशी करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, नंदूरबारसारख्या दुर्गम भागातील आरोग्य केंद्रामध्ये लहान मुलांना देण्यात येणाऱ्या सिरप, पॅरासिटॅमॉल गोळ्यांचा देखील तुटवडा आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, औषधांची खरेदी करण्यात येवून, विविध महानगरपालिका व नगरपालिका रुग्णालयांनी औषधे पाठवू नका असे पत्र पाठवून व कळवूनही औषधे पाठविली गेली, यासंदर्भात शासनाने चौकशी करून औषध खरेदीच्या या प्रक्रियेतील संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) अशा आशयाच्या बातम्या वृत्तपत्रामध्ये प्रसिध्द झाल्या होत्या, हे खरे आहे.

(२) सन २०१४-१५ या आर्थिक वर्षात आरोग्य सेवा संचालनालयामार्फत तसेच राष्ट्रीय आरोग्य अभियान अंतर्गत करण्यात आलेल्या औषध खरेदीची चौकशी करण्यासाठी डॉ.भगवान सहाय, अपर मुख्य सचिव यांची एकसदस्यीय समिती नियुक्त करण्यात आली आहे.

(३) हे खरे नाही.

नंदूरबार जिल्ह्यामध्ये पॅरासिटेमॉल गोळ्यांचा व सिरपचा पुरेसा साठा उपलब्ध आहे.

(४) चौकशी समितीने सादर केलेला अहवाल पुढील कार्यवाहीच्या आदेशार्थ मा.मुख्यमंत्री महोदय यांना सादर करण्यात आला आहे.

**राज्यातील सर्व तालुक्याच्या ठिकाणी जेनरिक औषधांची
दुकाने उपलब्ध करण्याबाबत**

(१९) * २०१०७ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.सुभाष झांबड, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.अनिल भोसले, श्री.विक्रम काळे, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सर्वसामान्य रुग्णांना स्वस्तात औषधे उपलब्ध होण्यासाठी सर्व तालुक्याच्या ठिकाणी जेनरिक औषधांची दुकाने उपलब्ध करण्याची शासनाची योजना असल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर दुकानांसाठी तालुका स्तरावरील स्थानिक स्वराज्य संस्थांना विनंती केली असून ही दुकाने किती कालावधीत उपलब्ध करून देणार आहेत,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) होय.

(२) याबाबत शासनस्तरावर कार्यवाही सुरु आहे. तथापि निश्चित कालावधी नमूद करणे शक्य होत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात सिंचन समृद्धी वाढविण्यासाठी मंजूर
विहिरींना निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(२०) * १९२९६ श्री.हरिसिंग राठोड : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२५२२ ला दिनांक १७ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धावडा, वडगाव, सोमनगर, आमकिन्ही, ज्योतिबा नगर, बळीराम नगर, शेंडोना (ता. मानोरा, जि.वाशिम) या सात गावातील सिंचन विहिरींची मागणी सन २०१४ पासून करणाऱ्या ५४ शेतकऱ्यांना गटविकास अधिकारी यांनी लेखी आश्वासन देवूनही सदर गावांना सिंचन विहिरी मिळत नसल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सिंचन समृद्धी वाढविण्यासाठी शासनाने २० हजार ८०० विहिरी मंजूर केल्या होत्या, धडक सिंचन मधील ६०९ आणि मनरेगामध्ये वर्ग केलेल्या ४ हजार ६७५ विहिरीचे बांधकाम वित्त विभागाचा निधी कमी पडल्याने प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच मा. मुख्यमंत्री यांनी यवतमाळ भेटी दरम्यान सिंचन विहिरीचे कामाकडे लक्ष देण्याच्या सूचना देवूनही कामाची गती वाढलेली नाही, तसेच ग्रामपंचायत स्तरावरील मंजूर झालेल्या विहिरी पूर्ण होत नाही तो पर्यंत नवीन विहिरी देण्यात येत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) होय.

(२) व (३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील संग्राम प्रकल्पांतर्गत कार्यरत असलेल्या संगणक
परिचालकांना शासन सेवेत सामावून घेणेबाबत

(२१) * २१६१८ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण : तारांकित प्रश्न क्रमांक १४९६० ला दिनांक ११ मार्च, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ग्रामविकास विभागात संग्राम प्रकल्पांतर्गत कार्यरत असणाऱ्या २७ हजार संगणक परिचालकांना महाऑनलाईन कंपनी ऐवजी थेट शासनातर्फे कंत्राटी पध्दतीने सेवेत सामावून घेण्याचे आश्वासन मा.ग्रामविकास मंत्री यांनी माहे डिसेंबर, २०१५ च्या हिवाळी अधिवेशनामध्ये दिले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर संगणक परिचालकांना दर महिना रुपये १५ हजार मानधन देऊन दिनांक १५ जानेवारी, २०१६ पर्यंत कंत्राटी पध्दतीने सेवेत सामावून घेण्यात आलेले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या संगणक परिचालकांना कंत्राटी पध्दतीने सेवेत सामावून घेण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) नाही,

(२) संबंधित नाही,

(३) व (४) महाऑनलाईन कंपनीने नियुक्त केलेले तांत्रिक मनुष्यबळ हे स्वतंत्र उद्योजक (village Level Entrepreneur) म्हणून कार्यरत होते. राज्य शासन, जिल्हा परिषद, पंचायत समिती किंवा ग्रामपंचायतीचे कायम अथवा कंत्राटी कर्मचारी नाहीत. सबब संगणक परिचालकांना शासन सेवेत सामावून घेण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

दोंड व इंदापूर (जि.पुणे) तालुक्यांतील ग्रामस्थांना खडकवासला धरणातील पाणी कालव्याद्वारे उपलब्ध करून देण्याबाबत

(२२) * १९३४१ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दोंड व इंदापूर (जि.पुणे) तालुक्यातील ग्रामस्थांना पिण्यासाठी कालव्याद्वारे पाणी देण्यास पुणेकरांनी तीव्र विरोध दर्शविला असतानाही विरोध डावलून शासनाने खडकवासला धरणातून एक टीएमसी (अब्ज घनफुट) पाणी सोडण्याचा निर्णय माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान घेतला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर निर्णयानुसार दिनांक १८ मे, २०१६ रोजी कालव्यातून प्रत्यक्ष पाणी सोडण्यात आले, परंतु कालव्याद्वारे सोडलेले पाणी दोंड व इंदापूरला पोहचले नसून अर्धा टीएमसीच पाणी पोहचले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासनाने उपरोक्त प्रकरणी चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय,

(२) कालव्याद्वारे सोडलेले पाणी नियोजनानुसार दोंड व इंदापूर तालुक्यात पोहचले आहे. पिण्यासाठी वितरीत केलेले तालुकानिहाय पाणी खालील प्रमाणे आहे.

इंदापूर	-	०.६० टीएमसी
दोंड	-	०.३५ टीएमसी
हवेली	-	०.०५ टीएमसी
एकूण	-	१.०० टीएमसी

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

दहागाव (ता.कल्याण, जि.ठाणे) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात सोयी
सुविधांअभावी रुग्णांची गैरसोय होत असल्याबाबत

- (२३) * २१२०८ श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.संजय दत्त, श्री.जगन्नाथ शिंदे,
श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि
कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) प्राथमिक आरोग्य केंद्र, दहागाव (ता.कल्याण, जि.ठाणे) या प्राथमिक आरोग्य
केंद्रात कांबा, दहागाव, गोवेली शिरडोण, दहीवली, भिसोळ मणीवली अशी
७ उपकेंद्रे व रायते, कुंदे, जांभूळ वडीवली ही ४ उपकेंद्रे मंजूर असून २५ गावे, २४
पाडे असलेल्या ७८ हजार १७८ एवढ्या लोकसंख्येच्या आरोग्याचे कार्य सदर
प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या मार्फत सुरु आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू आरोग्य केंद्रासाठी फक्त १ वैद्यकिय अधिकारी,
७ आरोग्य सेविका व अन्य संवर्गातील कर्मचाऱ्यांसह २० पदे मंजूर असून
आरोग्य केंद्रातील वैद्यकिय अधिकाऱ्यांना उपरोक्त ७ उपकेंद्रांना भेटी द्याव्या
लागतात, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, दहागाव प्राथमिक आरोग्य केंद्र हे अवघ्या १ गुंठ्यात बांधलेले
असून ते गैरसोयीचे असल्याने नवीन इमारत बांधण्यासाठी दहागाव येथील
ग्रामस्थांनी अडीच एकर जमीन स्वखुशीने दिली असून नवीन इमारत
बांधण्याचा प्रस्ताव १६ वर्षे प्रलंबित असल्याने सोईसुविधांअभावी रुग्णांची गैरसोय
होत असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे
आहे काय,
- (४) असल्यास, सदर प्रकरणी चौकशी करून शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा
करण्यात येत आहे ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) व (२) हे खरे आहे.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

तथापि सदर जमिनीमध्ये आदिवासीकरिता घरकुल योजनेअंतर्गत घरे
बांधून दिलेली आहेत. त्यामुळे या प्रकरणी अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक
आरोग्य विभाग यांच्या दिनांक १३.१०.२०१० च्या पत्रान्वये महसूल व वन विभाग
यांच्याकडे अन्य जमीन मिळण्याबाबत केलेल्या पत्रव्यवहाराच्या अनुषंगाने
जिल्हाधिकारी, ठाणे यांनी त्यांच्या दिनांक ९.५.२०११ च्या पत्रान्वये महसूल व
वन विभाग यांच्याकडे प्रस्ताव सादर केला आहे.

सदर प्राथमिक आरोग्य केंद्रात रुग्णांना प्रसुती वगळता सर्व आरोग्य सुविधा पुरविण्यात येत आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

परभणी जिल्हा रुग्णालयातील औषध खरेदीत झालेला गैरव्यवहार

(२४) * १९८९३ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.अमरसिंह पंडित : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परभणी जिल्हा रुग्णालयात राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत मिळालेल्या निधीतून आयुर्वेद व युनानीच्या औषधी खरेदीत अनियमितता झाल्याचे दिनांक ६ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रुग्णांच्या आरोग्याशी संबंधित असलेल्या या गंभीर प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) सदर बाबतीत चौकशी आदेशित करण्यात आली आहे, चौकशी अंती अनियमितता झाली किंवा कसे, हे स्पष्ट होईल.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद जिल्ह्यात जलयुक्त शिवार योजनेतर्गत घेण्यात आलेली कामे पूर्ण करण्याबाबत

(२५) * २०४७२ श्री.सुभाष झांबड, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद जिल्ह्यात जलयुक्त शिवार योजनेतर्गत घेण्यात आलेल्या कामांपैकी १४५६ कामे अपूर्ण असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जलयुक्त शिवार योजनेतर्गत घेण्यात आलेली कामे पूर्ण करण्याकरीता शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. राम शिंदे : (१) होय, हे खरे आहे.

औरंगाबाद जिल्हयामध्ये माहे एप्रिल, २०१६ अखेर ५७३३ कामे हाती घेण्यात आली. त्यापैकी ४२७७ कामे पूर्ण झाली असून १४५६ कामे प्रगतीपथावर आहेत.

(२) सद्यस्थितीत विविध कार्यान्वयीन यंत्रणेमार्फत एकूण ६९९२ कामे हाती घेण्यात आली आहेत. त्यापैकी ५९२७ कामे पूर्ण झाली असून १०६५ कामे प्रगतीपथावर आहेत.

प्रगतीपथावरील बहुतांश कामे ही सिंचन विहीरींची आहेत. सदर अपूर्ण विहीरी पूर्ण करण्याबाबत संबंधीत लाभार्थ्यांकडे पाठपुरावा करण्यात येत असून विहीरींची कामे लवकरच पूर्ण करण्यात येणार आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मनकर्णिका साठवण तलाव योजना लिम्बारुई (ता.जि.बीड) या प्रकल्पासाठी
संपादित जमिनीचा मावेजा अदा करण्याबाबत**

(२६) * २२४४४ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे : सन्माननीय
जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मनकर्णिका साठवण तलाव योजना लिम्बारुई (ता.जि.बीड) या प्रकल्पासाठी संपादित जमिनीच्या मावेजासाठी रु.१६१.३५ लक्षांच्या मागण्या गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद यांच्या स्तरावर प्रलंबित आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महामंडळाने मा.न्यायालयाच्या निर्णयानुसार देय असलेली रक्कम १५८०.७० कोटी रुपयांची मागणी दिनांक १८ फेब्रुवारी, २०१६ च्या पत्रानुसार शासनाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, महामंडळाच्या अखत्यारीतील भूसंपादन मावेजाच्या प्रकरणांचा निपटारा करून शेतकऱ्यांना संपादित जमिनीचा मावेजा अदा करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय, हे खरे आहे.

मनकर्णिका बृ.ल.पा. धरणासाठी संपादित जमिनीचा मावेजा अदा झालेला असून, कालव्यासाठी संपादित झालेल्या जमिनीचा मावेजा रु. ९०.०९ लक्ष प्रलंबित आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

महामंडळाने भूसंपादन न्यायालयीन प्रकरणी देय असलेल्या रु. १५८०.७० कोटीची मागणी केलेली आहे.

(३) भूसंपादन मावेजा व मा. न्यायालयाच्या निर्णयानुसार देय असलेली रक्कम निधी उपलब्धतेनुसार अदा करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

सन २०१६-१७ मध्ये गोदावरी मराठवाडा सिंचन विकास महामंडळास भूसंपादनासाठी रु. ५३ कोटी ठोक तरतूद करणेत आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मराठवाड्यातील दुष्काळ आणि पाणी टंचाईवर मात करण्यासाठी
मांजरा व भीमा या नद्यांच्या आंतरजोडणीबाबत**

(२७) * २१८०६ अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.संजय दत्त, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.रामराव वडकुते, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.अनिल भोसले, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाड्यातील दुष्काळ आणि पाणी टंचाईवर मात करण्यासाठी मांजरा व भीमा नद्या जोडण्याची योजना शासनाने आखली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या योजनेबाबतचा प्रस्ताव राज्य शासनाकडून केंद्र शासनाकडे पाठविण्यात आला आहे काय तसेच या योजनेस केंद्र शासनाने मान्यता दिली आहे काय,

(३) असल्यास, या योजनेकरीता किती खर्च अपेक्षित आहे ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात सन २००१ ते २००९ दरम्यान ऑनलाईन
लॉटरीत गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(२८) * २२३७७ श्री.गुरुमुख जगवानी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११६६१ ला दिनांक १७ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य गुन्हे अन्वेषण विभागाच्या अप्पर पोलीस महासंचालकांनी राज्यात सन २००१ ते २००९ दरम्यान हजारो कोटींचा ऑनलाईन लॉटरी गैरव्यवहारबाबतची माहिती दिनांक १३ जून, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आणली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, लॉटरी संचालनालय मा. अर्थ मंत्र्यांच्या अधिपत्याखाली असतांनाही नियमानुसार लॉटरीचे उत्पन्न राज्याच्या तिजोरीत जमा न होता सर्व रक्कम मार्टिन एजन्सीच्या खात्यात जमा होत असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुसार शासनाने संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही.

अप्पर पोलीस महासंचालक, गुन्हे अन्वेषण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी श्री.नानासाहेब कुटे, प्रदेश अध्यक्ष, बुलंद छावा मराठा परिषद, महाराष्ट्र यांच्या पत्राच्या अनुषंगाने अहवाल मराठा परिषद, महाराष्ट्र यांच्या पत्राच्या अनुषंगाने अहवाल दिनांक ०२/११/२००७ रोजी पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना सादर केला होता. सदर अहवालावर गृह विभाग व वित्त विभागातील अधिकाऱ्यांची बैठक घेऊन विचारविनिमय करण्यात आला. सदर बैठकीत महाराष्ट्र राज्याची लॉटरी ही केंद्र शासनाच्या अधिनियमानुसारच चालविण्यात येत आहे. महाराष्ट्र राज्य शासनाने कोणत्याही खाजगी लॉटरीला परवानगी दिलेली नाही. असे दिसून आले.

तथापि, सन २००७ ते २००९ या कालावधीत ६ अन्य राज्यांच्या लॉटरी प्रवर्तक कंपन्याकडे रुपये ९३३.१४ कोटी इतकी लॉटरी कराची रक्कम थकीत आहे.

महाराष्ट्र राज्यात लॉटरी तिकीट विक्री करण्यात येणाऱ्या सर्व लॉटरी सोडतींवर आगाऊ लॉटरी कर भरणे महाराष्ट्र लॉटऱ्यांवरील कर अधिनियम, २००६ अनुसार लॉटरी प्रवर्तकांना (प्रथम विक्रेत्यास) बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. तथापि, इतर राज्यांच्या लॉटरी प्रवर्तकांनी महाराष्ट्र लॉटऱ्यांवरील कर अधिनियम २००६ विरोधात उच्च न्यायालय, मुंबई येथे याचिका दाखल केल्या होत्या. उच्च न्यायालयाने कठोर कारवाई न करण्याबाबत अंतरिम आदेश दिले. सदर अंतरीम आदेश कायदा घेऊन परराज्याच्या लॉटरी प्रवर्तकांनी लॉटरी कर भरणा केला नाही. उच्च न्यायालयाने दाखल याचिकांवर सन २००९ मध्ये अंतिम निर्णय दिला. त्यात राज्य शासन लॉटरी कर लावण्यास व वसूल करण्यात सक्षम असल्याचा निर्णय दिला. उच्च न्यायालयाच्या दिनांक १४/८/२००९ च्या अंतिम निर्णयानंतर सर्व प्रवर्तक दिनांक २६/१०/२००९ पासून नियमितपणे आगाऊ लॉटरी कर भरणा करीत आहेत. त्यामुळे सन २००९ नंतर लॉटरी कराची थकबाकी नाही.

सन २००७ ते २००९ या कालावधीतील रुपये ९३३.१४ कोटी इतकी लॉटरी कराची थकबाकी वसूली करीता संबंधित राज्यांकडून चालविण्यात आलेल्या लॉटरी योजनांची माहिती पत्रव्यवहार करून घेण्यात आली. संबंधित राज्यांकडून प्राप्त झालेल्या माहितीच्या आधारे कर आकारणी आदेश व कर मागणी आदेश निर्गमित करण्यात आले. तथापि, संबंधित थकबाकीदार कंपन्यांनी लॉटरी कर भरणा केला नाही. म्हणून महाराष्ट्र लॉटऱ्यांवरील कर अधिनियम, २००६ मधील कलम १८ नुसार जमीन महसूलाच्या वसूली प्रमाणे थकीत लॉटरी कर वसूल करण्याकरिता संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांना कळविण्यात आले होते.

तथापि, थकबाकीदार प्रवर्तक ५ कंपन्या त्यांनी दिलेल्या पत्त्यावर आढळून येत नाही. तर एका प्रवर्तकाच्या नावे चल अचल संपत्ती निरंक आहे, असे जिल्हाधिकारी यांनी कळविले आहे. आता सदरचा रुपये ९३३.१४ कोटी थकीत लॉटरी कर वसूलीच्या अनुषंगाने कार्यवाही करीता सदरची प्रकरणे सहपोलीस आयुक्त, आर्थिक गुन्हे शाखा, मुंबई यांचेकडे पाठविण्यात आलेली आहे.

(२) हे खरे नाही.

मार्टिन लॉटरी एजन्सी लि., चेन्नई या कंपनीची महाराष्ट्र राज्याच्या ऑनलाईन संगणकीय लॉटरीच्या सर्व प्रकारच्या तिकीट विक्रीसाठी अभिकर्ता म्हणून विहित निविदा प्रक्रिया करून दिनांक ७/१०/२००४ रोजी करार करण्यात आला होता. करारानुसार या अभिकर्त्याने पहिल्या व दुसऱ्यावर्षासाठी प्रतिवर्षी रुपये २५ कोटी इतका आश्वासित नफा शासनाला देणे बंधनकारक केलेले होते.

सदर एजन्सीने दिनांक ११ जुलै, २००५ ते १५ ऑक्टोबर, २००६ या कालावधीकरीता ऑनलाईन लॉटरी चालविली. सदर कालावधीसाठी एजन्सीने रुपये ४२.२२ कोटी आशवासित नफा शासनास जमा केलेला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विमा कंपनीने गरीबांच्या आजाराच्या उपचारासाठी रुग्णालयांना कमी रक्कम दिल्याने शासनाचे नुकसान झाल्याबाबत

(२९) * २०४५५ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेत रुपये २३०० कोटींचा हप्ता दिल्यानंतरही विमा कंपनीने गरीबांच्या आजारावरील उपचारासाठी रुग्णालयांना १७०० कोटींच दिले यात शासनाला ६०० कोटींचे नुकसान झाल्याची माहिती माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने विमा कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

मात्र दिनांक १० मे, २०१६ रोजीच्या इंग्रजी वर्तमान पत्र 'एशियन एज' व 'फ्रि प्रेस जर्नल' यांच्या मुंबई आवृत्तीत अशा स्वरूपाच्या वस्तुस्थितीला धरून नसलेल्या बातम्या प्रसिध्द झालेल्या आहेत.

राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेतर्गत मे, २०१६ अखेर विमा कंपनीस प्रतिकुटुंब/प्रतिवर्ष रुपये ३३३ या प्रमाणे वैद्यकीय विमा संरक्षण प्रिमियम रुपये २०८४.६१ कोटी व सेवा कर रुपये २६५.६६ कोटी असे एकुण रुपये २३५०.२७ कोटी देण्यात आलेले आहेत. विमा कंपनी आणि राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजना सोसायटी यांच्यामध्ये झालेल्या पहिल्या टप्प्याच्या करारातील कलम क्र.१३ नुसार २० टक्के रक्कम रुपये ४१६.९६ कोटी ही प्रशासकीय खर्चापोटी असून उर्वरित ८० टक्के रक्कम रुपये १६६७.३१ कोटी रक्कम हे रुग्णालयांना दावे अदा करण्यासाठी आहे. मे, २०१६ अखेर रुग्णालयांना

रुपये १७३१.६८ कोटी रक्कम दाव्यांपोटी अदा केलेली आहे. रुग्णालयांना अदा करण्याच्या प्रक्रियेत असलेले दावे रुपये ८९.३८ कोटी व विमा कंपनीस अद्याप सादर न केलेले दावे रुपये ९९.३३ कोटी आहेत. यावरून असे निदर्शनास येते की, विमा कंपनीत २० टक्के प्रशासकीय खर्च वगळता अदा केलेल्या रक्कमेपेक्षा जास्त रक्कमेचे दावे रुग्णालयांना अदा केले आहेत. त्यामुळे विमा कंपनीकडून शासनाला कोणत्याही प्रकारचे आर्थिक नुकसान झाल्याचे दिसून येत नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

उर्ध्व गोदावरी प्रकल्पास तृतीय सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत

(३०) * १९३२७ श्री.जयवंतराव जाधव : तारांकित प्रश्न क्रमांक १४९५० ला दिनांक १ एप्रिल, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंचन विषयक विशेष चौकशी समितीच्या अहवालानुसार उर्ध्व गोदावरी प्रकल्पातील मांजरपाडासह १७ वळण योजना तसेच पुणेगाव - दरसवाडी - डोंगरगाव पोहोच कालवा इ. बाबत राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार समितीने दिनांक १९ डिसेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास शासनास अहवाल पाठविला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त अहवालाच्या अनुषंगाने उर्ध्व गोदावरी प्रकल्पास तृतीय सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय.

(२) राज्य तांत्रिक सल्लागार समितीच्या अहवालानुसार प्रकल्पाच्या फेररचनेबाबत निर्णय घेण्यात आला आहे. त्याचप्रमाणे उर्ध्व गोदावरी प्रकल्पात समाविष्ट असलेल्या मांजरपाडा वळण योजनेच्या बोगद्याच्या कामाचे द्विसदस्यिय समितीमार्फत तांत्रिक परिक्षण करून घेण्यात आले असून त्यानुसार प्रकल्पाला सुधारित प्रशासकीय मान्यता देणेबाबतची कार्यवाही प्रगतीत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात बंद पाईप लाईन मधून सिंचनाचे पाणी देण्याच्या नविन धोरणाबाबत

(३१) * १९४५४ डॉ.अपूर्व हिरे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.खवाजा बेग, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.अनिल भोसले, श्री.आनंद ठाकूर, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंचनाच्या पाण्याचा वापर प्रभावी व कार्यक्षम व्हावा यासाठी धरणातून कालव्याद्वारे सोडण्यात येणारे पाणी बंद करून त्याऐवजी बंद पाईप लाईन मधून सिंचनाचे पाणी देणारे नवे धोरण दिनांक १७ मे, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास आखण्यात आलेले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच सन २०१९ पासून ऊस व अन्य बारमाही पिकांसाठी सुक्ष्म सिंचनप्रणाली बंधनकारक करण्याचाही निर्णय घेण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या नविन धोरणासाठी निधी उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच या योजनेची अंमलबजावणी करताना काही प्रमाणात जनता बाधित होणार आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, दुष्काळ नियंत्रण व उपलब्ध जलस्रोतांचे जतन करण्याच्या दृष्टीने अत्यंत उपयुक्त अशा या नवीन पाणी वाटप धोरणाची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी केव्हापासून करण्यांत येणार आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) नलिकेद्वारे सिंचनासाठी पाणी वितरण धोरणाबाबतचा शासन निर्णय दिनांक ०९.०६.२०१६ रोजी निर्गमित केले आहे.

(२) महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाच्या दिनांक २७.०१.२०१५ व दिनांक २५.०६.२०१५ च्या अधिसूचनेद्वारे टेंभू, भीमा, मुळा, निम्न, मानार, हतनूर, उर्ध्व पूस, कान्होळी नाला व अंबोली अशा एकूण ८ पाटबंधारे प्रकल्पांवर उस, केळी, फळबाग इत्यादी बारमाही पिकांसाठी ठिबक व तुषार सिंचन पध्दतीचा जून २०१८ पर्यंत अवलंब अनिवार्य करण्यात आला आहे.

वरील अनुभवाच्या आधारे हा निर्बंध राज्यातील अन्य प्रकल्पांवर बारमाही पिकांसाठी जून २०१९ पासून लावण्यात येणार असल्याची बाब सदर अधिसूचनेत नमुद करण्यात आली आहे.

वरील अधिसूचनेनुसार बारमाही पिकांसाठी सूक्ष्मसिंचन पध्दतीचा अवलंब करण्याची यंत्रणा शेतकऱ्यांनी स्वखर्चाने उभारणे अपेक्षित आहे.

(३) व (४) सिंचन पध्दत व वितरण पध्दत या दोन भिन्न बाबी आहेत. दिनांक ०९.०६.२०१६ चे धोरण नलिकेद्वारे वितरण प्रणालीचे आहे. या निर्णयानुसार नविन/प्रगतीपथावरील प्रकल्पामध्ये जेथे उघडे कालवे करणे खर्चिक आहे किंवा भूसंपादनाचा विरोध आहे अशा ठिकाणी उघडया कालव्याऐवजी बंद पाईप वापरून पाणी वितरण करणे प्रस्तावीत आहे. त्यामध्ये सूक्ष्मसिंचन यंत्रणा उभारणेचा अंतर्भाव नाही. या धोरणानुसार बंद पाईपचा खर्च प्रकल्पाच्या नियमित अनुदानामधून केला जाणार आहे. निर्णयानुसार कार्यवाही सुरु झाली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

यवतमाळ येथील शासकीय रुग्णालयात कॅन्सर कक्ष उभारण्याबाबत

(३२) * २०८८५ श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.अनिल भोसले, श्री.किरण पावसकर, श्री.रामराव वडकुते : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ येथील शासकीय रुग्णालयात कॅन्सर कक्ष उभारण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,

(२) यवतमाळ स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी सदर कक्ष उघडण्याची मागणी माहे मार्च, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान केली होती, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) नाही.

(२) होय. श्री.वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, यवतमाळ येथे कॅन्सर रुग्णांसाठी स्वतंत्र कक्ष स्थापन करण्याची बाब माहे मार्च, २०१६ च्या अधिवेशनामध्ये अर्धातास चर्चेद्वारे उपस्थित करण्यात आली होती. तसेच, यवतमाळ जिल्ह्यामध्ये कर्करोग रुग्णालय सुरु करण्याबाबतचे निवेदन लोकप्रतिनिधींकडून प्राप्त झाले आहे.

(३) यवतमाळ जिल्ह्यात कर्करोग रुग्णालय सुरु करण्याकरिता विहित नमुन्यातील प्रस्ताव सादर करण्याबाबत वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालयाकडून अधिष्ठाता श्री.वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय यांना कळविण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**ठाणे जिल्हा सामान्य रुग्णालयामध्ये अपंगाचा दाखला मिळविताना
रुग्णांची गैरसोय होत असल्याबाबत**

(३३) * १९४१४ अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सर्व जिल्हा सामान्य रुग्णालयांमध्ये बुधवार हा विशिष्ट दिवस अपंग दाखल्यासाठी राखीव ठेवण्याबाबत शासनाचे आदेश आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अपंगाना दाखले मिळविण्यासाठी विविध अडचणींना सामोरे जावे लागत असल्याच्या तक्रारी जिल्हा शल्य चिकित्सक, ठाणे, उपसंचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, ठाणे व मा.सार्वजनिक आरोग्य मंत्री, यांचेकडे करूनही त्याबाबत कार्यवाही झाली नसल्याचे दिनांक १२ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच तेथील रुग्णालय कर्मचाऱ्यांची अरेरावीची वर्तणूक, रुग्णालयातील गैरसोईबाबत दिनांक १२ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास रुग्ण व त्यांचे नातेवाईकांनी प्रसिध्दी माध्यमांद्वारे तक्रारी मांडल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार त्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) होय.

(२), (३) व (४) हे अंशतः खरे आहे.

जिल्हा सामान्य रुग्णालय, ठाणे येथे ठाणे जिल्हा नव्याने स्थापन झालेल्या पालघर जिल्ह्यातून मोठ्या प्रमाणात अपंग व त्यांचे नातेवाईक येत असतात. त्यामुळे दर बुधवारी अपंग प्रमाणपत्रासाठी रुग्णांची जास्त गर्दी होते. रुग्णालयाच्या अपुऱ्या जागेमुळे लोकांची थोडीफार असुविधा होते.

तथापि रुग्णांची गैरसोय टाळण्यासाठी खुल्या जागेत शेड टाकून ऊन पावसापासून संरक्षण केले आहे. तसेच बाकडे टाकून बैठक व्यवस्था केली आहे. जिल्हा रुग्णालय, ठाणे येथेच ऑडीओमॅट्री व रिपोर्टिंग सुविधा असल्यामुळे तेथेच अपंगत्व प्रमाणपत्र दिले जाते. अपंगांशी व त्यांच्या नातेवाईकांशी सौजन्याने वागण्याबाबत सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांना सूचना दिलेल्या असून सेवाभावी संस्थामार्फत देखील सुविधा उपलब्ध करण्यात येत आहेत.

**सोलापूर जिल्ह्यात मागेल त्याला शेततळे या योजनेचा
शेतकऱ्यांना लाभ मिळत नसल्याबाबत**

(३४) * १९३९० श्री.प्रशांत उर्फ शैलेंद्र परिचारक : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सोलापूर जिल्ह्यात मागेल त्याला शेततळे ही योजना फक्त नावापुरतीच ठरल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, ७१४ शेतकऱ्यांनी शेततळे मिळवण्यासाठी ऑनलाईन अर्ज दाखल केले त्यातून ३०० जणांची निवड करण्यात येवून केवळ १९६ लोकांना शेततळे मंजूर झालेली आहेत, तसेच अशिक्षित शेतकऱ्यांनी इतरांच्या मदतीने ऑनलाईन अर्ज भरले परंतु मर्यादित लोकांना सदर योजनेचा लाभ मिळाला आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही, सोलापूर जिल्ह्यास १९१६ शेततळ्यांचे लक्षांक देण्यात आलेले आहे. ऑनलाईन पध्दतीने ९०३६ अर्ज प्राप्त झाले असून त्यापैकी लक्षांकाच्या दिडपट ३७५० लाभार्थींची अर्जाची निवड करण्यात आली आहे. त्यानुसार लक्षांकाच्या १००% मंजूरीची कार्यवाही पूर्ण झाली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अंधेरी (मुंबई) येथील सेव्हन हिल्स आणि ब्रम्हकुमारी या रुग्णालयात
गरीब रुग्णांना राजीव गांधी जीवनदायी योजनेतर्गत
औषधोपचार देत नसल्याबाबत**

(३५) * १९४५१ श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.अनिल भोसले, अॅड.अनिल परब, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.खवाजा बेग, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.अमरसिंह पंडित : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अंधेरी (मुंबई) येथील सेव्हन हिल्स आणि ब्रम्हकुमारी रुग्णालयामध्ये राजीव गांधी जीवनदायी योजनेतर्गत गरीब रुग्णांसाठी २० टक्के बेड उपलब्ध करून देण्यात येत नसून त्यांच्यावर औषधोपचार सेवा देण्यास नकार देत असल्याच्या तक्रारी लोकप्रतिनिधींनी माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान केल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित रुग्णालयांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) होय.

(२) व (३) सदर बाबतीत तपासणी करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत.

**धारणी, चिखलदरा (जि.अमरावती) आणि नंदुरबारमध्ये
बालमृत्यूचे प्रमाण वाढल्याबाबत**

(३६) * २१२५७ श्री.आनंद ठाकूर, श्री.हेमंत टकले, श्री.खवाजा बेग, श्री.किरण पावसकर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.जयवंतराव जाधव : तारांकित प्रश्न क्रमांक १५६९१ ला दिनांक १ एप्रिल, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धारणी, चिखलदरा (जि.अमरावती) आणि नंदुरबारमध्ये वर्षभरात ३१२ बालमृत्यूंची नोंद झाली असून पालघर जिल्ह्यात एप्रिल ते नोव्हेंबर, २०१५ अखेर पर्यंत एकूण ४६७ बालकांचा मृत्यू झाल्याची माहिती माहे एप्रिल व मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, राज्यात कुपोषणाला आळा घालण्यासाठी राबविण्यात येणाऱ्या योजना प्रभावीपणे राबविण्यात येत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, कुपोषण, विविध आजार आणि या आजांरावर वेळीच उपचार न झाल्याने या बालकांचा मृत्यू झाला, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) होय, अंशतः खरे आहे.

धारणी, चिखलदरा (जि.अमरावती) व नंदूरबारमध्ये माहे एप्रिल, २०१५ ते मार्च, २०१६ या कालावधीत एकूण ३३१ बालमृत्यू झालेले असून पालघर जिल्ह्यात एप्रिल ते नोव्हेंबर २०१५ अखेर ० ते ६ वयोगटातील एकूण ३२१ बालकांचे मृत्यू झालेले आहेत.

(२) (३) व (४) हे खरे नाही.

कुपोषित व अन्य बालकांचे मृत्यू विविध आजारांमुळे झालेले आहेत. यामध्ये प्रामुख्याने जन्मतः कमी वजन असणे, बाळ कमी दिवसांचे असणे, बाळास श्वसनदाह व जंतू दोष असणे इ.आजारांचा समावेश होतो.

कुपोषण व इतर आजारांमुळे होणारे बाल मृत्यू टाळण्यासाठी पुढील उपाययोजना राबविण्यात येतात.

- १) बालउपचार केंद्र.
- २) पोषण पुनर्वसन केंद्र.
- ३) द्विवार्षिक जीवनसत्व "अ" - जंतनाशक मोहिम.
- ४) मानव विकास कार्यक्रमांतर्गत तज्ञांकडून बालकांची तपासणी.
- ५) आशा द्वारे गृहभेटी.
- ६) माता, अर्भक व बाल पोषण धोरण.
- ७) लसीकरण.

पंचायत समिती, इगतपुरी येथे संगनमताने गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(३७) * २१४५९ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.अनिल सोले, श्री.नागो गाणार, श्री.अनिल भोसले, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.खवाजा बेग, श्री.विक्रम काळे, श्री.सुनिल तटकरे : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गत तीन वर्षात पंचायत समिती, इगतपुरीमध्ये संगनमताने गैरव्यवहार करून शासनाच्या कोटयवधी रुपयांचा अपहार केल्याप्रकरणी संबंधितांची चौकशी होऊन सर्व संबंधीत दोषी व्यक्तींविरुधात विनाविलंब कारवाई करण्यात यावी अशा मागणीचे एक सविस्तर निवेदन सभापती, पंचायत समिती, इगतपुरी यांनी मा. ग्रामविकास मंत्री, मा. मुख्यमंत्री प्रधान सचिव, ग्रामविकास यांना दिनांक २९ मार्च, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास दिले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, इगतपुरी येथील गटविकास अधिकारी, सहायक गटविकास अधिकारी, विस्तार अधिकारी, तालुका वैद्यकीय अधिकारी, सहायक महिला बालविकास अधिकारी, ग्रामसेवक संघटना जिल्हाध्यक्ष तसेच दोन व्यक्तींनी विविध मार्गाने शासनाच्या कोटयवधी रुपयांचा गैरव्यवहार व अपहार केला असल्याबाबत निवेदनामध्ये मागणी करून पुरावेही सादर केले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दोषी व्यक्तींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) मा. सभापती, पंचायत समिती, इगतपुरी यांचे निवेदनामध्ये गट विकास अधिकारी, सहायक गट विकास अधिकारी, तालुका वैद्यकीय अधिकारी, सहायक बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, ग्रामसेवक व ग्रामसेवक संघटना पदाधिकारी यांचे कामकाजाचे संदर्भात तक्रारीच्या अनुषंगाने चौकशी समिती नियुक्त करण्यात आली आहे. चौकशीची कार्यवाही सुरु आहे. चौकशीची प्रक्रिया पूर्ण करून आवश्यक कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्याच्या अर्थसंकल्पात विभागांचा वार्षिक आर्थिक नियोजनाचा
आढावा घेऊन विभागांना निधी वाटप करण्याबाबत**

(३८) * २०२५९ श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे,

श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती स्मिता वाघ, श्री.जगन्नाथ

शिंदे : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाने सन २०१४-१५ च्या अर्थसंकल्पात विविध विकासकामासाठी व सामाजिक योजनांसाठी तरतूद केलेल्या निधीपैकी ४३ हजार २६५ कोटी रुपये खर्च केले नसल्याचे भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक (कॅंग) च्या अहवालातून माहे एप्रिल-२०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अर्थसंकल्पात तरतूद केली नसतानाही अतिरिक्त ३ हजार ८०० कोटी रुपये खर्च झाल्याचे व राज्याच्या विविध खात्यांच्या ८२ कोटी रुपयांच्या खर्चाचा ताळमेळे लागत नसल्याचेही कॅंगच्या अहवालात निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच असल्यास, वित्त विभागाने अशा विभागांना निधीचे वाटप करताना विभागांचा वार्षिक आर्थिक नियोजनाचा आढावा घेऊन नंतरच विभागांना निधीचे वाटप करण्यात यावे अशी मागणी होत आहे, हे ही खरे आहे काय

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे. सन २०१४-१५ मध्ये रु. ३८१७.७२ कोटी इतका अतिरिक्त खर्च झाला. मार्च २०११ मध्ये DGP, मुंबई यांनी आहरित केलेल्या रुपये ९०.६५ कोटी रक्कमपैकी रुपये ८२.०२ कोटी DDO च्या खात्यात पडून होते. असा उल्लेख अहवालात आहे.

(३) व (४) अशा प्रकारची मागणी प्राप्त झाल्याचे आढळून येत नाही. अर्थसंकल्प व पूरक मागण्या यामध्ये प्रशासकीय विभागांनी प्रस्तावीत केल्यानुसार व प्रस्तावांची छाननी करून विभागांना आवश्यक तो निधी उपलब्ध करून देण्यात येतो. प्रशासकीय विभाग वर्षभरामध्ये आवश्यकतेनुसार उपलब्ध निधीपैकी प्रत्यक्ष खर्च करण्यास सक्षम आहे. यामुळे उपलब्ध करून दिलेला निधी व प्रत्यक्ष खर्च यामध्ये तफावत असणे शक्य आहे.

विहूर (ता.मुरुड, जि.रायगड) धरणातील मातीचा गाळ काढण्याबाबत

(३९) * १९७९ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.अनिल भोसले, श्री.अमरसिंह पंडित : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विहूर (ता.मुरुड, जि.रायगड) या धरणासाठी सन २०१२-१३ या वर्षात रुपये ५ कोटी पेक्षा अधिक निधी खर्च करूनही २५०० लोकसंख्या असलेल्या विहूर, मोरा, मजगांव, नांदगांव, उसरोली, आदाड, वाळवटी व वेळास्ते या गावांना पिण्याच्या पाण्यापासून वंचित रहावे लागत असल्याचे माहे मे, २०१६ च्या शेवटच्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, विहूर धरणातील मातीचा गाळ काढल्यास धरणाच्या पाण्याच्या पातळीत वाढ होऊन हे पाणी पावसाळ्यापर्यंत सर्व गावांना पुरेल किंवा खार आंबोली धरणातून सदर गावांना पाणी पुरवठा करण्यात यावा अशी टंचाईग्रस्त गावकऱ्यांची मागणी आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. राम शिंदे : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) विहूर धरणातील गाळ काढणे व धरणाकडे येणाऱ्या नाल्याचे डायव्हरशन करणे या कामाचे अंदाजपत्रक तयार करणेचे काम रायगड जिल्हा परिषद यांचेस्तरावर सुरु आहे. या धरणावर अवलंबून असलेल्या ४ गावांना व ३ वाड्यांना खार आंबोली धरणातून पाणी पुरवठा करण्याचे महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण यांचेकडून जलस्वराज्य टप्पा २ या कार्यक्रमातून प्रस्तावित करणेचे विचाराधीन आहे.

राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेत गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(४०) * २०१७९ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाने सन २०१३ मध्ये सुरु केलेल्या राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेत ५०० कोटी रुपयांचा गैरव्यवहार झाल्याची माहिती वसंतराव नाईक शेतकरी स्वावलंबन मिशनने मा.मुख्यमंत्री यांना सादर केलेल्या अहवालातून केल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

मात्र दि. १० मे, २०१६ रोजीच्या इंग्रजी वर्तमान पत्र 'एशियन एज' व 'फ्रि प्रेस जर्नल' यांच्या मुंबई आवृत्तीत अशा स्वरूपाच्या वस्तुस्थितीला धरून नसलेल्या बातम्या प्रसिध्द झालेल्या आहेत.

राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेतर्गत मे, २०१६ अखेर विमा कंपनीस प्रतिकुटुंब/प्रतिवर्ष रु.३३३ या प्रमाणे वैद्यकीय विमा संरक्षण प्रिमियम रु.२०८४.६१ कोटी व सेवा कर रु.२६५.६६ कोटी असे एकुण रु.२३५०.२७ कोटी देण्यात आलेले आहेत. विमा कंपनी आणि राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजना सोसायटी यांच्यामध्ये झालेल्या पहिल्या टप्प्याच्या करारातील कलम क्र. १३ नुसार २० टक्के रक्कम रु.४१६.९६ कोटी ही प्रशासकीय खर्चापोटी असून उर्वरित ८० टक्के रक्कम रु.१६६७.३१ कोटी रक्कम हे रुग्णालयांना दावे अदा करण्यासाठी आहे. मे, २०१६ अखेर रुग्णालयांना रु.१७३१.६८ कोटी रक्कम दाव्यांपोटी अदा केलेली आहे. रुग्णालयांना अदा करण्याच्या प्रक्रियेत असलेले दावे रु.८९.३८ कोटी व विमा कंपनीस अदयाप सादर न केलेले दावे रु.९९.३३ कोटी आहेत. यावरून असे निदर्शनास येते की, विमा कंपनीत २० टक्के प्रशासकीय खर्च वगळता अदा केलेल्या रक्कमेपेक्षा जास्त रक्कमेचे दावे रुग्णालयांना अदा केले आहेत. त्यामुळे विमा कंपनीकडून शासनाला कोणत्याही प्रकारचे आर्थिक नुकसान झाल्याचे दिसून येत नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पुणे जिल्ह्यातील कात्रज परिसरातील गावांना पायाभूत सुविधा पुरविण्यासाठी
 तेथील ग्रामपंचायतींना वाढीव निधी देण्याबाबत**

**(४१) * २०२१४ श्री.अनिल भोसले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर,
 अॅड.जयदेव गायकवाड :** सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे जिल्ह्यातील कात्रज परिसरातील आंबेगाव खुर्द, बुद्रुक, मांगडेवाडी, भिलारेवाडी, गुजर-निंबाळकरवाडी, जांभुळवाडी व कोळेवाडी ह्या हद्दीलगतच्या गावांची लोकसंख्या वाढू लागल्याने नागरिकांना पायाभूत सुविधा पुरविण्यात ग्रामपंचायतीला निधी अपुरा पडत आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उपरोक्त गावांतील नोंदणी बंद केल्यामुळे उत्पन्नाच्या मुख्य स्रोताचे नुकसान होत आहे तसेच सदर गावे महापालिकेत समाविष्ट करण्याबाबत तेथील जनतेनी व लोकप्रतिनिधींनी मा. मुख्यमंत्री, मा. पालकमंत्री, पुणे यांच्याकडे लेखी निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे आहे.

- (२) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम कलम १२४ नुसार गावाच्या हद्दीतील इमारती व जमिनीना कर लावण्याचा ग्रामपंचायतीना अधिकार आहे. कर पात्र इमारतींची नोंद न घेणेबाबत शासन स्तरावरून कोणतेही आदेश निर्गमित करण्यात आलेले नाहीत. तसेच सदर गावे पुणे महानगरपालिकेमध्ये समाविष्ट करण्याबाबतचा प्रस्ताव नगर विकास विभागाकडे पाठविण्यात आलेला आहे.
- (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

खारेपाट (ता.अलिबाग, जि.रायगड) भागात बंधारे बांधण्याबाबत

- (४२) * १९३७२ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय खारभूमी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) खारेपाट भागातील (ता.अलिबाग, जि.रायगड) मानकुले, बहिरीचापाडा, नारंगीचा टेप व परिसरातील गावामध्ये अनेक वर्षांपासून समुद्राच्या उधाणाचे पाणी शिरत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, खारेपाटातील मानकुले, बहिरीचापाडा, नारंगीचा टेप या गावात दिनांक ८ व ९ एप्रिल २०१६ रोजी वा त्यासुमारास समुद्राचे उधाणाचे पाणी शिरल्याने जनजीवन विस्कळीत झाले असून भात शेत जमिनीमध्ये खारे पाणी शिरल्याने जमिनी क्षारयुक्त झाल्या आहेत, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, बांधबंदिस्तीबाबत खारभूमी विभागाच्या जाचक अटी व शर्ती असल्याने बंधारे बांधण्यासाठी अनेक अडचणी निर्माण होतात, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही वा उपाययोजना करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते : (१) होय.

(२) अंशतः खरे आहे.

खाऱ्या पाण्यामुळे जमिनी क्षारयुक्त झाल्या आहेत, तथापि जनजीवन विस्कळीत झालेले नाही.

(३) व (४) अंशतः खरे आहे.

मानकुले व बहिरीचापाडा ही गावे मानकुले या शासकीय खारभूमी योजनेमध्ये समाविष्ट आहेत. मानकुले ही योजना मोठ्या प्रमाणावर कमकुवत झाली आहे. योजनेच्या संपूर्ण नुतनीकरणाचे अंदाजपत्रक मापदंडात बसत नसल्यामुळे मंजूर होऊ शकले नव्हते.

खारभूमी योजनांसाठी सुधारीत मापदंड मंजूर झाले असून, मानकुले या शासकीय खारभूमी योजनेचे संपूर्ण नुतनीकरणास प्रशासकीय मान्यता देण्याची कार्यवाही शासन स्तरावर प्रगतीपथावर आहे.

नारंगीचा टेप या गावाचा समावेश मांडवखार-रांजणखार या खाजगी खारभूमी योजनेमध्ये असल्यामुळे सदर योजनांचे काम शासनामार्फत हाती घेणे शक्य झालेले नाही.

जलयुक्त शिवार योजनेतर्गत झालेली २५ टक्के कामे

निकृष्ट दर्जाची झाल्याबाबत

(४३) * २०२६७ श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.शरद रणपिसे, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जलयुक्त शिवार योजनेतर्गत झालेल्या कामातील २५ टक्के कामे निकृष्ट दर्जाची असल्याचा अहवाल शासकीय तंत्रनिकेतनमधील तज्ञांनी लातूर व यवतमाळ जिल्हाधिकारी यांचेकडे सादर केला असल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तदनंतर निकृष्ट कामांची दुरुस्ती संबंधित कंत्राटदारांनी स्वखर्चाने करावी असे आदेश जिल्हाधिकारी, लातूर यांनी दिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास उपरोक्त प्रकरणी तसेच राज्यात सर्वत्र या योजनेतर्गत होत असलेल्या कामाबाबत चौकशी करून शासनाने संबंधितांवर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. राम शिंदे : (१) होय, अंशतः खरे आहे.

लातूर जिल्ह्यात जलयुक्त शिवार अंतर्गत सन २०१५-१६ मध्ये झालेल्या कामातील १९ टक्के कामे निकृष्ट असल्याचा अहवाल त्रयस्त पक्षाकडील अंकेक्षण करणारे शासकिय तंत्रनिकेतन मधील पथकाने लातूर जिल्हाधिकारी यांच्याकडे सादर केला आहे.

तथापि, यवतमाळ जिल्ह्यात अशी बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) निविदेतील अटी व शर्तीनुसार कामातील दोष व दायित्व कालावधी ५ वर्षांचा असल्यामुळे ठेकेदाराकडून स्वखर्चाने कामातील दोष दुरुस्त करण्यात येत आहेत.

राज्यात जलयुक्त शिवार योजनेतर्गत होणाऱ्या कामांची तपासणी करणेसाठी विविध पातळीवर तपासणी यंत्रणा गठीत करण्यात आल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

उजनी धरणातील (जि.सोलापूर) गाळ काढण्याबाबत

(४४) * २०३०३ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर जिल्ह्यातील उजनी धरणातील पाणी पातळी खालावली असून १२३ टीएमसी पाणी साठवण क्षमता असलेल्या या धरणात सुमारे २५ ते ३० टीएमसी इतका गाळ असल्याची शक्यता जलतज्ञांनी व्यक्त केली असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सद्यःस्थितीत या जिल्ह्यातील ओढे, नदी, तलाव व बंधान्यातील गाळ हा लोकवर्गणीतून काढला गेला. मात्र उजनी धरणातील गाळ काढण्याकडे दुर्लक्ष केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उजनी धरणातील गाळ काढण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

सन २०११ मधील सर्व्हेक्षणानुसार उजनी जलाशयात एकूण १४.९७ टीएमसी गाळ असल्याने निदर्शनास आले आहे.

(२) हे खरे नाही.

राज्यात जलसंधारण विभागामार्फत जलयुक्त शिवार योजनेमधून ओढे, नदया, तलाव व बंधाऱ्यातील गाळ काढण्याची कामे हाती घेण्यात येतात. मोठ्या, मध्यम प्रकल्पातील गाळ काढण्याची कामे जलसंपदा विभागामार्फत हाती घेण्यात आलेली नाहीत. तथापी, प्रचलीत नियमानुसार जलाशयातून गाळ विनामूल्य काढून घेऊन जाण्यास शेतकऱ्यांना परवानगी आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील रखडलेले सिंचन प्रकल्प पुर्ण करण्यासाठी
शासनाने कर्जरोखे काढण्याचा घेतलेला निर्णय**

(४५) * २०१३९ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर :

सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ९८ जलसिंचन प्रकल्पांना शासनाने सुधारित मान्यता दिली असून सर्व योजना पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक रूपये ९० हजार कोटी हे कर्ज व कर्जरोखे यांच्या माध्यमातून उभारणार असल्याचे जाहीर केल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त योजना पूर्ण करण्यासाठी कर्ज व कर्जरोखे यांच्यामार्फत निधी उभारण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) असल्यास, या कर्जरोख्यामुळे रखडलेले सिंचन प्रकल्प पुर्ण करण्याबाबतचा आराखडा तयार करण्यात आला आहे काय,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) नाही.

तथापि राज्य शासनाने ९९ प्रकल्पांना सुधारीत प्रशासकीय मान्यता दिलेली आहे, हे खरे आहे.

(२) व (३) नाही,

तथापि राज्यातील आत्महत्याग्रस्त भागातील १०७ प्रकल्प पुर्ण करण्यासाठी रु.७१८७ कोटी व दुष्काळी भागातील ७ प्रकल्प पुर्ण करण्यासाठी रु.३५०० कोटी एवढ्या रक्कमेचा विशेष पॅकेजचा प्रस्ताव केंद्र शासनास मान्यतेस्तव सादर केला आहे.

प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना-वेगवर्धीत सिंचन लाभ कार्यक्रमांतर्गत सन २०१६-१७ मध्ये रु.२१३२ कोटी केंद्रीय अर्थसहाय्याने प्रस्ताव केंद्र शासनास सादर करण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना-वेगवर्धीत सिंचन लाभ कार्यक्रमांतर्गत समाविष्ट २६ मोठ्या व मध्यम प्रगतीपथावरील प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी रु.२५७५० कोटी आवश्यक आहे. या निधी पैकी रु.६०४१ कोटी इतका निधी पुढील ३ वर्षात प्राप्त होणे अपेक्षित आहे.

राज्य शासनाचा हिस्सा रु.५८८३ कोटी एवढा असणार आहे. उर्वरित कर्ज केंद्र शासनाच्या माध्यमातून नाबार्ड मार्फत मिळविण्याचे प्रस्तावित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

आदिवासी बहुल पांढरकवडा तालुक्यातील (जि.यवतमाळ) रुग्णालयांमध्ये सोईसुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत

(४६) * १९३०६ श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आदिवासी बहुल पांढरकवडा तालुक्यातील (जि.यवतमाळ) जनतेला उत्तम आरोग्य सेवा देण्यासाठी शासनाने उपजिल्हा रुग्णालय, ग्रामीण रुग्णालय, प्राथमिक आरोग्य केंद्र व आरोग्य उपकेंद्र सुरु केले, परंतु सदर रुग्णालये बंद पडल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रुग्णालये बंद झाल्याने रुग्णांना खाजगी रुग्णालयात जावे लागल्याने आर्थिक नुकसान सहन करावे लागत आहे. तसेच आरोग्य अधिकारी मुख्यालयी हजर राहत नसल्याने कनिष्ठ अधिकारी रुग्णालयात उपस्थित असतात, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच सदर रुग्णालयांमध्ये औषधाचा पुरवठा नियमित नसून अनेक रुग्णांची स्टेचरवरच तपासणी केली जाते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

डॉ. दीपक सावंत : (१), (२) व (३) हे खरे नाही.

पांढरकवडा तालुक्यात ५० खाटांचे उपजिल्हा व ३० खाटांचे ग्रामीण रुग्णालय कार्यरत असून आवश्यक मनुष्यबळ तसेच सर्व साहित्य, सुविधा उपलब्ध असून आवश्यक औषधसाठा उपलब्ध आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सिंदेवाही व पळसंगाव (जि.चंद्रपूर) वनपरिक्षेत्रामध्ये उमा नदीच्या पात्रात
वाघिणीचा मृतदेह आढळल्याबाबत**

(४७) * २१६३३ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.खवाजा बेग, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंदेवाही व पळसंगाव (जि.चंद्रपूर) वनपरिक्षेत्रामध्ये उमा नदीच्या पात्रात वाघिणीचा मृतदेह आढळून आल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर वाघिणीची शिकार करून नंतर मृतदेह नदीच्या पात्रात टाकण्यात आला, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त घटनेची शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) चंद्रपूर जिल्ह्यातील ब्रम्हपुरी वन विभागातील सिंदेवाही वन परिक्षेत्रातील नवरगाव उपक्षेत्रामध्ये असलेल्या हुमा नदीच्या पात्रात (पाण्यात) वाघ मृतावस्थेत पडलेला असल्याची बाब दिनांक ८.४.२०१६ रोजी निदर्शनास आली आहे.

(२) व (३) हे खरे नाही. मृत वाघिणीचे सर्व अवयव शाबूत असल्याने शिकारीसाठी वाघिणीची हत्या झाल्याचे निष्पन्न होत नाही. पशुवैद्यकीय अधिकारी यांनी शवविच्छेदन अहवालात असे नमूद केले आहे की सदर वाघिणीचा देह, अवयव कुजलेले असल्याने मृत्यूच्या कारणाबद्दल मत देता येत नाही. सदर वाघिणीच्या शवातील नमुने काढण्यात आले असून ते परिरक्षणासाठी फॉरेंसिक प्रयोगशाळा नागपूर व हैदराबाद येथे पाठविण्यात आले आहेत. अद्याप तपासणी अहवाल अप्राप्त आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बलात्कार व अँसिड हल्ल्यातील पीडितांना खाजगी रुग्णालयात
मोफत उपचार करण्याबाबत**

- (४८) * १९४४० डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे, श्री.माणिकराव ठाकरे, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय महिला व बाल विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) बलात्कार व अँसिड हल्ला पीडितांवर मोफत उपचार करण्याबाबचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच बलात्कार व अँसिड हल्ल्यातील पीडितांना तातडीच्या उपचाराची गरज असते त्यादृष्टीने त्यांना खाजगी रुग्णालयातही मोफत उपचार मिळण्याची व्यवस्था करून तशी अधिसूचना काढली जाईल असे आश्वासन देवूनही अद्याप त्यासंदर्भातील (जीआर) काढला नसल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, महिलांवरील अत्याचार थांबविण्यासाठी उपाययोजना सुचविण्याकरिता नेमण्यात आलेल्या निवृत्त न्या.सी. एस. धर्माधिकारी यांनी सुचविलेल्या शिफारशींवर अंमलबजावणी करण्यात आली आहे काय, त्याचे सर्वसाधारण स्वरूप काय आहे व त्या शिफारशी कोणत्या आहेत,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) अंशतः खरे आहे. याबाबत महिला व बाल विकास विभागाच्या दिनांक २१.१०.२०१३ च्या आदेशान्वये मनोर्धैर्य योजनेतर्गत पिडित महिला व बालकांच्या पुनर्वसनासाठी देण्यात येणाऱ्या रुपये २ लाख ते रुपये ३ लाख अर्थसहाय्य व्यतिरिक्त संबंधित पिडितांच्या वैद्यकीय उपचारासाठी रुपये ५० हजार इतक्या रक्कमेची वरील शासन निर्णयात तरतूद आहे. या योजनेतर्गत पिडित महिलेस शासकीय रुग्णालयात मोफत उपचार दिले जातात. तथापि, खाजगी रुग्णालयात मोफत उपचार देण्यासंदर्भात धोरण ठरविण्याची कार्यवाही सार्वजनिक आरोग्य विभागामार्फत करण्यात येत आहे.

(३) महिलांवरील अत्याचार रोखण्यासाठी प्रचलित कायद्यात सुधारणा सुचविण्यासाठी गठीत केलेल्या न्या.चंद्रशेखर धर्माधिकारी (सेवानिवृत्त) समितीने ५ अंतरीम व अंतिम अहवाल शासनाच्या गृह विभागास सादर केला आहे.

सदर ५ अंतरीम अहवालामध्ये एकूण १४१ शिफारशी केल्या असून, सदर शिफारसी विविध विभागाशी संबंधित असल्यामुळे त्या-त्या विभागामार्फत कार्यवाही करण्यात आली आहे व करण्यात येत असल्याचे गृह विभागाने कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

उखळी (ता.सोनपेठ, जि.परभणी) येथे पंतप्रधान ग्रामसडक योजनेतील रस्त्याचे मजबुतीकरण व डांबरीकरणाचे काम निकृष्ट दर्जाचे झाल्याबाबत

(४९) * १९८८ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.अमरसिंह

पंडित : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उखळी (ता.सोनपेठ, जि.परभणी) येथे पंतप्रधान ग्रामसडक योजनेतून करण्यात येत असलेल्या रस्त्याचे मजबुतीकरण व डांबरीकरणाचे काम निकृष्ट दर्जाचे होत असल्याचे ग्रामस्थांनी केलेल्या तक्रारी वरून अधिकृत अभियंता यांनी कार्यकारी अभियंता यांना चौकशी करून अहवाल सादर करण्याचे आदेश सन २०१५-१६ दरम्यान दिले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या कामाबाबतचा अहवाल शासनास सादर करण्यात आला आहे काय,

(३) असल्यास, त्यात काय निष्पन्न झाले, तसेच दर्जाहिन कामाबाबत संबंधित कंत्राटदाराविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) होय.

(३) प्राप्त अहवालानुसार सदर रस्त्याचे काम प्रगतीपथावर असून सद्यस्थितीत खडीकरणापर्यंतचे काम झालेले आहे या रस्त्याच्या कामात काही ठिकाणी वापरण्यात आलेल्या कठीण मुरुमाऐवजी मऊ मुरुम वापरून त्यावर पाणी टाकून पुन्हा दबाई करण्याच्या सूचना संबंधित कंत्राटदारास देण्यात आल्या होत्या. त्यानुसार कंत्राटदाराने दुरुस्तीचे काम केल्यानंतर या रस्त्याच्या कामाची राज्य गुणवत्ता नियंत्रक व केंद्रीय गुणवत्ता नियंत्रक यांनी वेळोवेळी केलेल्या तपासणीत रस्त्याच्या कामास " समाधानकारक " शेरा प्राप्त झालेला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

अजिंठा वनपरिक्षेत्र अंतर्गत येणाऱ्या ठाणा (ता.सोयगाव, जि.औरंगाबाद)

शिवारातील कामे जेसीबीमार्फत केल्याबाबत

(५०) * २०५१२ श्री.सुभाष झांबड, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त :

सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अजिंठा वनपरिक्षेत्र अंतर्गत येणाऱ्या ठाणा (ता.सोयगाव, जि.औरंगाबाद) शिवारातील राखीव जंगलाला चर पाडून हददीचे काम वनविभागाने मनरेगा अंतर्गत न करता जेसीबीमार्फत केल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार सदर प्रकरणात दोषी असणाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) अजिंठा वन परिक्षेत्रात ठाणा येथे योजनेत्तर सहाय्यित नैसर्गिक पुनर्निर्मिती अंतर्गत २० हेक्टर क्षेत्रावर उपचार करण्यात आले. त्यात पूर्वपावसाळी कामाचा भाग म्हणून काठावर २२०० रनिंग मीटर लांबीचा गुरेप्रतिबंधक चर घेण्यात आला. अंदाजपत्रकात यंत्राद्वारे चर घेण्याची तरतूद करण्यात आली आहे. त्याप्रमाणे काम करण्यात आले आहे.

(२) सदरील काम हे मनरेगा अंतर्गत नाही. त्यामुळे चौकशीची गरज नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोकण विभागातील अस्तित्वात असलेल्या खारभूमी

योजनांचे व्यवस्थापन व दुरुस्ती करण्याबाबत

(५१) * २०७१३ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय खारभूमी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोकणासाठी खारभूमी विकासाच्या दृष्टीने महत्वपूर्ण कामगिरी बजावणारे ठाणे येथील खारभूमी विकास मंडळ, दक्षिण रत्नागिरी खारभूमी विकास विभाग, कुवारबाव तसेच सिंधुदूर्ग खारभूमी विकास विभागांतर्गत कार्यरत असलेले दोन उपविभाग बंद करून ते विदर्भाकडे वर्ग करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन १९४२ मध्ये खारभूमी विकास मंडळ अस्तित्वात आल्यानंतर खारभूमी विकास योजनांचे बांधकाम पूर्ण होऊन खारभूमी विकास योजनांची कामे महाराष्ट्र खार जमीन विकास अधिनियम, १९७९ मधील तरतुदीनुसार राज्याच्या जलसंपदा विभागाकडे सोपविण्यात आली या संबंधातील कार्यालये लोकप्रतिनिधींशी चर्चा न करता कार्यालये बंद करण्याचा निर्णय घेण्यात आला, पेण व रत्नागिरी येथील २ उपविभाग मार्च, २०१६ मध्ये बंद करण्यात आला यामुळे कोकणातील खारभूमी योजनांचे व्यवस्थापन व दुरुस्ती करणे कठीण आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, कोकण विभागातील अस्तित्वात असलेल्या खारभूमी योजनांचे व्यवस्थापन व दुरुस्ती करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते : (१) हे खरे नाही.

(२) नाही.

रत्नागिरी येथे कार्यरत असलेल्या दोन उपविभागांतर्गत एकूण ५० योजनांची कामे होती, यापैकी मार्च, २०१६ अखेर ३२ योजनांची कामे पूर्ण झाली आहेत. तसेच पेण येथे कार्यरत असलेल्या २ उपविभागांतर्गत एकूण ३६ कामे होती, त्यापैकी २९ कामे पूर्ण झाली असल्याने कामाच्या व्याप्तीनुसार रत्नागिरी व पेण येथील प्रत्येकी १ उपविभाग बंद करण्यात आला आहे. या उपविभागाकडील आस्थापना कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ अंतर्गत पाटबंधारे प्रकल्पांच्या बांधकामाकरीता उपलब्ध करण्यात आली आहे. तथापि कोकणातील खारभूमी योजनांचे व्यवस्थापन व दुरुस्ती करण्यासाठी पर्याप्त आस्थापना उपलब्ध आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**येवला (जि.नाशिक) येथील ग्रामीण रूग्णालयाचे उपजिल्हा रूग्णालयामध्ये
श्रेणीवर्धन करण्याच्या बांधकामास प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत**

- (५२) * १९३२८ श्री.जयवंतराव जाधव : तारांकित प्रश्न क्रमांक ८०४३ ला दिनांक १४ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) येवला (जि.नाशिक) येथील ३० खाटांच्या ग्रामीण रूग्णालयाचे १०० खाटांच्या उपजिल्हा रूग्णालयामध्ये श्रेणीवर्धन करण्याच्या बांधकामास प्रशासकीय मान्यता देण्यासाठी आरोग्य सेवा संचालनालयाने दिनांक ५ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास पाठविलेला प्रस्ताव शासनाकडे माहे जून, २०१६ पर्यंत मान्यतेसाठी प्रलंबित आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रस्ताव मंजूर करून निधी अर्थसंकल्पित करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) सदर प्रस्ताव प्रशासकीय मान्यतेसाठी उच्चस्तरीय सचिव समितीसमोर ठेवण्यासाठी बांधकाम विभागास पाठविण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नार, पार, अंबिका, औरंगा नदी खोऱ्यातील २०० मीटर उपसा उंचीच्या
मर्यादेत उपलब्ध होणारे पाणी गिरणा खोऱ्यात वळविणेबाबत**

- (५३) * १९४९७ डॉ.अपूर्व हिरे, श्री.जयवंतराव जाधव : तारांकित प्रश्न क्रमांक १४५८४ ला दिनांक ११ मार्च, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) नार, पार, अंबिका, औरंगा नदी खोऱ्यातील २०० मीटर उपसा उंचीच्या मर्यादेत उपलब्ध होणारे पाणी गिरणा खोऱ्यात वळविणेसंबंधी शासनाचा विचार पूर्ण झाला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, दमणगंगा, पिंजाळ-नारपार, तापी, नर्मदा या प्रकल्पातील उर्वरित पाणी उपसा सिंचनाद्वारे गोदावरी व तापी खोऱ्यात वळवून ते दुष्काळी भागास उपलब्ध करून देण्याचा निर्णय घेण्यांत आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकल्पास राष्ट्रीय प्रकल्प घोषित करण्याबाबत शासनाने मा.केंद्रीय जलसंसाधन मंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली नदीजोड प्रकल्पाच्या विशेष समितीच्या बैठकीत मागणी केली, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यांत येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे कोणती आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) नाही.

सदर बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(२) नाही.

दमणगंगा, नार, पार, अंबिका व औरंगा या पश्चिम वाहीनी नद्यांचा पाणी वापर नियोजनाचा बृहत आराखडा तयार करणेसाठी तसेच प्रस्तावित वळण योजनांचा अभ्यास करण्यासाठी शासन स्तरावर समिती नेमण्यात आली आहे. सदर समितीच्या अहवालानंतर शासन स्तरावर निर्णय होणे अपेक्षित आहे.

तसेच नर्मदा तापी वळण योजना ही स्वतंत्र योजना आहे. या योजनेद्वारे नर्मदा खोऱ्यातील ५.५९ अघफू पाणी तापी खोऱ्यात वळविण्याचे नियोजन आहे.

(३) दमणगंगा-पिंजाळ प्रकल्प राष्ट्रीय प्रकल्प म्हणून घोषित करण्याबाबत राज्य शासनाने मा.केंद्रीय जलसंसाधन मंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली पार पडलेल्या दिनांक १४/०५/२०१५, दिनांक १३/०७/२०१५ तसेच दिनांक १५/०९/२०१५ रोजीच्या नदीजोड प्रकल्पाच्या विशेष समितीच्या बैठकीत मागणी केली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पालघर जिल्हयातील कुपोषणामुळे आदिवासी बालकांचा मृत्यू झाल्याबाबत

(५४) * १९४८९ श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.अनिल भोसले, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.रामराव वडकुते, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.आनंद ठाकूर : तारांकित प्रश्न क्रमांक १५६८१ ला दिनांक ११ मार्च, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात:

सन्माननीय महिला व बाल विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सन २०१३-२०१४ आणि २०१४-२०१५ या सलग दोन वर्षात शासनाने तयार केलेल्या अहवालात ठाणे व पालघर जिल्हयात कुपोषण व बालमृत्यूचे आकडे शुन्य असल्याची नोंद करण्यात आल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच पालघर जिल्हयातील ग्रामीण तालुक्यात माहे एप्रिल, २०१६ अखेर कुपोषणामुळे ४६७ आदिवासी बालकांचा मृत्यू झाल्याचे व सुमारे ८ हजार बालके कुपोषित असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) तसेच वसई पंचायत समितीच्या बालविकास प्रकल्प विभागामार्फत करण्यात आलेल्या सर्वेक्षणातून सुमारे ५२ कुपोषित मुले आढळून आली असून यामध्ये ४४ मध्यम आणि ८ अति तीव्र कुपोषित बालकांचा समावेश असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, हया जिल्हयात कुपोषण रोखण्याकरिता शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : १) हे खरे नाही.

ठाणे व पालघर जिल्हयातील मागील दोन वर्षातील कुपोषणाबाबतची श्रेणीनिहाय माहिती व बालमृत्यूबाबतची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

जिल्हा	वर्ष	एकूण वजन घेतलेली बालके	सर्वसाधारण व टक्केवारी	MAM बालक व टक्केवारी	SAM बालके व टक्केवारी	०-६ बालमृत्यू
ठाणे	मार्च-२०१४	१४३५३७	१३१०६३ (९२%)	१०५८५ (७%)	१८८९ (१%)	२९७
	मार्च-२०१५	१४०७४४	१२८०१५ (९१%)	१०८१९ (८%)	१९१० (१%)	२२१
पालघर	मार्च-२०१४	२२५३७०	७३८२३ (७७%)	४२३३७ (१९%)	९२१० (४%)	४८५
	मार्च-२०१५	२२१५१४	१५४३१ (८१%)	३९०५२ (१८%)	८२०८ (४%)	४५७

(२) हे अंशतः खरे आहे.

पालघर जिल्हयातील ग्रामीण तालुक्यामध्ये सन २०१५-१६ मध्ये एकूण ४५७ बालमृत्यू झाले असून माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये एकूण २१ बालमृत्यू झाले आहेत. सदरचे ठाणे व पालघर जिल्हयातील बालमृत्यू हे कुपोषणामुळे झाले नसून कमी वजनाची बालके, तापसदृष्ट आजार, डायरिया, डिसेंट्री, न्युमोनिया, ए.आर.डी.एस, हापोथर्मिया, कन्जेनीटल अँनामोली, कमी दिवसाची प्रसुती, अँसपेक्शीय, सेप्टीसिमिया व इतर विविध कारणांमुळे झाले आहेत.

तसेच पालघर जिल्हयामध्ये माहे एप्रिल, २०१६ अखेर एकूण तीव्र कमी वजनाची मुले ६३६४ आहेत.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

वसई पंचायत समितीच्या बाल विकास प्रकल्प विभागामार्फत करण्यात आलेल्या सर्वेक्षणातून माहे मे, २०१६ अखेर केलेल्या सर्वेक्षणातून ३८१३५ मुलांमधून एकूण ४२९० कमी वजनाची आढळून आली असून, यामध्ये ३६५१ मध्यम कमी वजनाची आणि ६३९ तीव्र कमी वजनांच्या मुलांचा समावेश आहे.

(४) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतर्गत अंगणवाड्यातील ०-६ वयोगटातील बालके, गर्भवती, स्तनदा माता, किशोरवयीन मुली यांना १) पुरक पोषण आहार २) आरोग्य तपासणी ३) संदर्भ सेवा ४) अनौपचारिक पूर्व शालेय शिक्षण ५) लसीकरण ६) आहार व आरोग्य इ. सेवा नियमित देण्यात येत आहेत. तीव्र कुपोषित मुलांसाठी राज्यात आरोग्य विभागांतर्गत VCDC राबविण्यात येत असून यामध्ये अंगणवाडीमध्ये कुपोषित मुलांना विशेष आहार देण्यात येवून त्याचे कुपोषण कमी करणेबाबत विशेष आहार व औषधोपचार करण्यात येत आहे. तसेच अंगणवाडीतील बालके, गरोदर स्त्रिया व स्तनदा माता यांची दरमहा आरोग्य विभागाकडून तपासणी करण्यात येते व त्यानुसार संदर्भ सेवा देण्यात येतात. तीव्र कुपोषित मुलांची नियमित आरोग्य तपासणी, औषधोपचार व विशेष आहार देवून त्यांना साधारण श्रेणीत आणण्याचे प्रयत्न केले जात आहेत. आदिवासी भागातील कुपोषणचे प्रमाण कमी करण्यासाठी आदिवासी विकास विभागाच्या शासन निर्णयान्वये भारतरत्न डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम अमृत आहार योजना सुरु करण्यात आली आहे. सदर योजनेची अंमलबजावणी दि.०१ डिसेंबर, २०१५ पासून एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांचे मार्फत करण्यात येत आहे.

**शिलोडा आणि कळमदेवी (ता.डहाणू, जि.पालघर) येथे इंदिरा आवास
योजनेतर्गत घरकुल योजनेत झालेला गैरव्यवहार**

(५५) * २१२६५ श्री.आनंद ठाकूर, श्री.हेमंत टकले, श्री.खवाजा बेग, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शिलोडा आणि कळमदेवी (ता.डहाणू, जि.पालघर) येथे सन २०१२-१३ मध्ये आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल असलेल्या घटकांसाठी इंदिरा आवास योजनेतून घरकुल देण्याची योजना राबविली जात असून सदर योजनेतील ३४ घरकुलांचे काम अपूर्ण आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर अपूर्ण घरकुलांच्या पूर्णत्वाचे दाखले देऊन संबंधित अधिकाऱ्यांनी गरीब व अशिक्षित आदिवासींचा गैरफायदा घेऊन घरकुलाच्या रकमा काढल्या परंतु सदर रक्कम अद्याप मूळ लाभार्थींना मिळालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त ठिकाणी गैरव्यवहार झाल्याने ग्रामस्थांनी डहाणू पंचायत समितीचे प्रभारी गटविकास अधिकारी यांच्याकडे तसेच स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ३ मे, २०१६ च्या पत्रान्वये मा.ग्रामविकास मंत्री यांना चौकशी करण्याबाबत लेखी कळविले होते, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, घरकुल योजनेतील लाभार्थी चौकशीला गेले असता सरपंच व उपसरपंच यांच्याकडून लाभार्थींना शिवीगाळ व मारण्याच्या धमक्या दिल्या जात आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय. सन २०१२-१३ मध्ये शिलोडा आणि कळमदेवी (ता. डहाणू, जि. पालघर) येथे एकूण २०९ घरकुले मंजूर करण्यात आली. त्यापैकी एकूण २१ घरकुलांचे कामे अपूर्ण आहे.

(२) नाही.

(३) होय.

(४) सदर प्रकरणाची चौकशी करण्याकरिता गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, वाडा यांना दिनांक २४ जून, २०१६ रोजी चौकशी करणेसाठी नियुक्त केले आहे.

(५) वरीलप्रमाणे.

**अंबाजोगाई (जि.बीड) तालुक्यातील रोजगार हमी योजनेच्या
 कामात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(५६) * २१५९८ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.अनिल सोले, श्री.नागो गाणार, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.अनिल भोसले, श्री.विक्रम काळे, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.ख्वाजा बेग : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अंबाजोगाई (जि.बीड) तालुक्यातील रोजगार हमी योजनेच्या ३७६ कामांमध्ये ५८ कोटी ८७ लाख रुपयांचा गैरव्यवहार करणाऱ्या ६ अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना विभागीय आयुक्तांनी निलंबित केले असून, या सहा जणांची विभागीय चौकशी करण्याचे आदेश विभागीय आयुक्तांनी माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान दिल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, निलंबित केलेल्यांमध्ये अंबाजोगाईचे तत्कालीन तहसिलदार, जिल्हा परिषद बांधकाम विभागाचे उपअभियंता, शाखा अभियंता, सामाजिक वनीकरण विभागाचे लागवड अधिकारी, सहायक लागवड अधिकारी, अंबाजोगाई तहसिल कार्यालयातील कारकून या व्यक्तींचा समावेश आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, विभागीय आयुक्तांनी केलेल्या चौकशीचे प्रमुख निष्कर्ष काय आहेत तसेच सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत अंबाजोगाई तालुक्यामध्ये (जि.बीड) सन २०१४-१५ व सन २०१५-१६ या कालावधीमध्ये झालेल्या २५७ कामांपैकी २१ कामांची चौकशी उपायुक्त (रोहयो) यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने केली. सदर चौकशी अहवालानुसार दोषी आढळून आलेले ६ अधिकारी/कर्मचारी यांना निलंबित

करून त्यांच्याविरुद्ध विभागीय चौकशीची कार्यवाही प्रस्तावित करण्यात आली आहे. तसेच, इतर चार अधिकारी/कर्मचारी यांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९७९ च्या नियम १० नुसार कारणे दाखवा नोटीस देऊन खुलासे मागविण्यात आले आहेत.

(३) चौकशी अहवालात २१ पैकी १४ कामांमध्ये रकमांचे अतिप्रदान व वित्तीय अनियमितता झाल्याचे निदर्शनास आले आहे. तसेच सन २०१४-२०१५ मध्ये प्रशासकीय मान्यता दिलेल्या बहुतांश कामांचे अभिलेखे ग्रामपंचायतीकडे उपलब्ध नसल्याचे निदर्शनास व सदर कामांचे सामाजिक लेखापरीक्षण झाले नसल्याचे निदर्शनास आले आहे. सदर चौकशी अहवालाच्या अनुषंगाने काम निहाय संयुक्त मोजणी करून अहवाल सादर करणेबाबत जिल्हाधिकारी, बीड यांना आदेशीत करण्यात आले आहे. उर्वरीत २३६ कामांची तपासणी करण्यासाठी इतर जिल्ह्यातील अधिकाऱ्यांची २० पथके स्थापन करण्यात आली असून सदर पथकांचा अहवाल प्राप्त होताच पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रस्ते अपघातातील रुग्णांचा तीन दिवसाचा वैद्यकीय खर्च
शासनाने करावयाच्या योजनेबाबत**

(५७) * २०२६३ श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कोणत्याही ठिकाणी अपघात झाला तर नजिकच्या रुग्णालयात दाखल होणाऱ्या रुग्णांचा त्यांच्या नातेवाईकांचा शोध लागेपर्यंतचा पहिल्या तीन दिवसांपर्यंतचा सर्व वैद्यकीय खर्च शासन करणार असून त्याबाबतची योजना लवकर जाहिर करण्यात येणार असल्याचे आश्वासन मा.सार्वजनिक आरोग्यमंत्री यांनी केल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) दि. ७ जून, २०१६ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळ बैठकीत स्व.बाळासाहेब ठाकरे रस्ते अपघात विमा योजना राज्यात राबविण्यात तत्त्वतः मान्यता देण्यात आली आहे.

(३) योजनेचा तपशील निश्चित करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

**महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार हमी योजनेंतर्गत विहिरींच्या
कामात झालेला गैरव्यवहार**

(५८) * २०१५८ श्री.अनिल भोसले, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.विक्रम काळे, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.अनिल सोले, श्री.नागो गाणार, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.अमरसिंह पंडित : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार हमी योजनेंतर्गत शेतकऱ्यांना देण्यात येणाऱ्या सिंचन विहीर योजनेची सद्यःस्थिती माहे एप्रिल, २०१६ च्या तिसऱ्या वा चौथ्या आठवड्यात निदर्शनास येताच मंत्रालयातून बीड, उस्मानाबाद, लातूर, परभणी जिल्हा प्रशासनाने विहिरींच्या कामाची चौकशी करण्याकरीता सुरुवात केल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या पाचही जिल्ह्यांमध्ये अनेक ठिकाणी बोगस विहिरींना मंजूरी देण्यात येणे, लाभार्थ्यांनी कर्ज काढून विहिरींची कामे पूर्ण केली असता त्यांना अनुदान न मिळणे, रोजगार हमी योजना विभागातील कुशल व अकुशल कामगारांचे निधी उपलब्ध नसल्यामुळे लाखो रुपयांचे देणे थकित असल्याचे निदर्शनास येणे, तसेच चार हजार विहिरींच्या देयकांबाबत स्पष्टीकरण उपलब्ध न होणे इ. अनेक गैरप्रकार या केलेल्या पाहणीमध्ये निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सन २०१४-२०१५ या काळात विविध योजनांतर्गत विहिरींना देण्यात आलेली मंजूरी व सन २०११ ते २०१४ या काळात देण्यात आलेल्या मंजूरीपैकी अपूर्ण राहिलेली विहिरींची कामे याबाबतचा अहवाल शासनास प्राप्त झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) होय. हे खरे आहे.

दैनिक लोकमत मधील दिनांक २६ एप्रिल, २०१६ रोजी विहिरीसंदर्भात प्रसिद्ध झालेल्या बातमीनुसार संबंधित लाभार्थ्यांच्या सिंचन विहिरीच्या कामांची जिल्हास्तरावरून चौकशी करण्यात आली आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत माहे एप्रिल, २०१६ च्या सुरुवातीला कुशल देयके अदा करण्यास स्थगिती देण्यात आली होती. माहे मे, २०१६ पासून कुशल देयके वाटप करण्यास परवानगी देण्यात आली आहे. त्यानुसार बीड जिल्ह्यामध्ये देयके अदा करण्याची कार्यवाही चालू आहे.

लातूर जिल्ह्यामध्ये कोणत्याही प्रकारची अनियमितता अथवा गैरव्यवहार करण्यात आला नसल्याची खात्री गट विकास अधिकारी यांनी केली आहे.

उस्मानाबाद जिल्ह्यात सिंचन विहिरीच्या कामांची चौकशी केली असता, यामध्ये अनियमितता वा गैरव्यवहार झाल्याचे निदर्शनास आले नाही.

परभणी जिल्ह्यात सिंचन विहिरीच्या कामाबाबत जितूर तालुक्यामध्ये मनरेगाच्या विहिरीच्या कामांना प्रशासकीय मान्यता देताना झालेल्या अनियमिततेसंदर्भात तत्कालीन प्रभारी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, जितूर यांना निलंबित करण्यात आले आहे. तसेच सेलू तालुक्यात नियमबाह्य पद्धतीने वैयक्तिक सिंचन विहिरीच्या कामांना मंजूरी दिल्यामुळे प्रभारी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, सेलू यांना निलंबित करण्यात आले आहे.

(३) दैनिक लोकमतमध्ये सिंचन विहिरीसंदर्भात प्रसिद्ध झालेल्या बातमीच्या अनुषंगाने विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांचेकडून दिनांक २६ एप्रिल, २०१६ च्या पत्रान्वये अहवाल शासनास प्राप्त झाला आहे.

(४) याबाबत दोषी आढळलेले प्रभारी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, जितूर व प्रभारी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, सेलू यांना निलंबित करण्यात आले असून दोन्ही अधिकाऱ्यांविरुद्ध विभागीय चौकशीची कार्यवाही प्रस्तावित करण्यात आली आहे.

**सार्वजनिक आरोग्य विभागात औषधांमध्ये झालेल्या गैरव्यवहाराप्रकरणी
एक सदस्यीय समिती गठीत करण्याबाबत**

(५९) * २१६७३ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.जयवंतराव जाधव : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सार्वजनिक आरोग्य विभागातील औषध गैरव्यवहार प्रकरणी सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली एक सदस्यीय समिती गठीत केल्याची घोषणा मा.सार्वजनिक आरोग्य मंत्री यांनी माहे मार्च, २०१६ च्या अर्थसंकल्पिय अधिवेशनामध्ये केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर समितीला एका महिन्यात अहवाल सादर करण्याची मुदत देण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर समितीने केलेल्या अहवालातील शिफारशी कोणत्या व त्यानुसार काय कार्यवाही केली वा करण्यात आली,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) व (२) हे खरे आहे.

सन २०१४-१५ या आर्थिक वर्षात आरोग्य सेवा संचालनालयामार्फत तसेच राष्ट्रीय आरोग्य अभियान अंतर्गत करण्यात आलेल्या औषध खरेदीची चौकशी करण्यासाठी डॉ.भगवान सहाय, अपर मुख्य सचिव यांची एकसदस्यीय समिती नियुक्त करण्यात आली आहे.

(३) व (४) चौकशी समितीने सादर केलेला अहवाल पुढील कार्यवाहीच्या आदेशार्थ मा.मुख्यमंत्री महोदय यांना सादर करण्यात आला आहे.

**बांबर्डे विजघर (ता.चंदगड, जि.कोल्हापूर) परिसरात हत्तीच्या
कळपाने शेतीचे नुकसान केल्याबाबत**

(६०) * २०७२३ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बांबर्डे विजघर (ता.चंदगड, जि.कोल्हापूर) परिसरात हत्तीच्या कळपाने शेती बागायतीत शिरून केळी, नारळ, मिरची, कांदा इ.पिकांचा फडशा पाडून शेतकऱ्यांचे लाखो रूपयाचे नुकसान केल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या परिसरात दर पाच ते सहा महिन्याने हत्ती शेतात दाखल होऊन बागायतीचे नुकसान करत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१), (२) व (३) मे, २०१६ वा त्यादरम्यान सिंधुदुर्ग जिल्हयातील बांबर्डे या गावामध्ये वन्यहत्तीनी शेतपिकांचे नुकसान केल्याची ४ प्रकरणे निदर्शनास आली असून सदर प्रकरणी संबंधित नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यास नुकसान भरपाईपोटी रु. ५०,४००/- अर्थसहाय्य अदा करण्यात आले आहे. तथापि चंदगड तालुक्यातील विजघर परिसरात वन्यहत्तीनी शेतपिकांचे नुकसान केल्याचे निदर्शनास आलेले नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**महाराष्ट्र व गुजरात राज्यांनी नर्मदा व तापी नदी मधील
पाणी वाटपाचा सामंजस्य करार केल्याबाबत**

(६१) * १९३५३ श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण, अॅड.निरंजन डावखरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ८३५२ ला दिनांक १४ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नर्मदा जल लवादाच्या अंतिम निर्णयानुसार नर्मदेतून महाराष्ट्राला १० टी.एम.सी. तर सरदार सरोवरामुळे विस्थापित झालेल्या शेतकऱ्यांसाठी उकई प्रकल्पातून महाराष्ट्राला ५ टी.एम.सी. पाणी गुजरात राज्याकडून मिळणे बंधनकारक असूनही मंजूर असलेले व नर्मदा खोऱ्यात उपलब्ध असणाऱ्या ११ टी.एम.सी पाण्यापैकी महाराष्ट्राने गुजरातच्या मागणीनंतर ५ टी.एम.सी पाण्यावर हक्क सोडला आहे, हे खरे आहे काय ,

(२) असल्यास, नर्मदा खोऱ्यातून मिळणाऱ्या १० टीएमसी पाण्यापैकी ५ टीएमसी पाण्याचा हक्क सोडल्याचा करार गुजरात सोबत दिनांक ७ जानेवारी, २०१५ रोजी केला असल्याचे दिनांक २४ मे, २०१६ रोजी निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच तापी सिंचन पाटबंधारे महामंडळाने या कराराला विरोध केला होता, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, नंदुरबार जिल्ह्यातील सरदार सरोवर प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसन क्षेत्रात सदर ११ टी.एम.सी पाणी वापरण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) व (२) नाही.

नर्मदा पाणी वाटप लवादानुसार नर्मदा खोऱ्यात महाराष्ट्रास १०.८९ अघफू पाणी वाटपाचे अधिकार आहेत. तथापि नर्मदा खोऱ्यातील प्रतिकूल भौगोलिक परिस्थितीमुळे आतापर्यंत सदर पाण्याचा वापर करणे शक्य झालेला नाही. तसेच नर्मदा खोऱ्यात भौगोलिक प्रतिकूल परिस्थितीमुळे व्यवहार्य सिंचन प्रकल्प शक्य नसल्याचे निदर्शनास आल्याने उकाई धरणातून ५ अ.घ.फू पाणी मिळणेबाबतची विनंती गुजरात शासनास मुख्यमंत्री स्तरावरील बैठकीत दि. २३.८.२००२ रोजी करण्यात आली होती. सदर विनंती गुजरात शासनाने मार्च, २००६ मध्ये सरदार सरोवर प्रकल्पाच्या महाराष्ट्राच्या हिश्यात तितक्याच पाण्याची कपात करण्याच्या अटीवर मान्य केली. याबाबतचा सामंजस्य कराराच्या मसुद्यास सप्टेंबर, २०१४ मध्ये उभय राज्यांची सहमती झाली.

त्यानुसार दि.७.०१.२०१५ रोजी सामंजस्य करारावर स्वाक्षरी केली आहे.

सदर करार हा नर्मदा खोऱ्यातील प्रतिकूल भौगोलिक परिस्थिती तसेच तापी खोऱ्यातील पाण्याची तुट विचारात घेऊन केला असून तो शासनाच्या हिताचा आहे.

(३) नाही.

(४) नर्मदा जल लवाद आयोग निवाड्यानुसार महाराष्ट्राच्या वाटयास आलेल्या १०.८९ अघफू पाण्यापैकी नर्मदा खोऱ्यातील ५.५९ अघफू पाणी तापी खोऱ्यात वळविणे या प्रकल्पाच्या सविस्तर सर्वेक्षणाच्या रु.६,४२,४९६.००/- किंमतीच्या अंदाजपत्रकास दि.१३.०१.२००९ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे. तसेच सदर प्रकल्पाच्या सविस्तर सर्वेक्षणाच्या रु.१२,९१,१९५००/- किंमतीच्या अंजदापत्रकास दि.०९.०८.२०११ चे शासन निर्णयान्वये सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे.

सरदार सरोवर प्रकल्पग्रस्तांना सिंचन सुविधा पुरविणेसाठी उकाई धरणातून उपलब्ध होणारे ५ अघफू पाणी उपसा करून सिंचनासाठी उपलब्ध करून देण्याच्या अनुषंगाने पुर्व संभाव्यता अहवाल (Pre feasibility report) तयार करण्याची कार्यवाही क्षेत्रीय स्तरावर प्रगतीत आहे.

मराठवाड्यातील सिंचन प्रकल्पांना निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत

(६२) * १९५२७ डॉ.अपूर्व हिरे, श्री.रामराव वडकुते : तारांकित प्रश्न क्रमांक १६३०६ ला दिनांक ११ मार्च, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात:

सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळाकडील ८ मोठे, ७ मध्यम व ४२ लघु पाटबंधारे असे ६४ प्रकल्प आणि कृष्णा खोरे महामंडळातील ७१ प्रकल्प मराठवाडा स्तरावर बांधकामाधीन आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच गोदावरी-मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळातर्गत रुपये ५३७.३७ कोटी किंमतीचे व ८६९६ हेक्टर सिंचन क्षमतेचे २६ प्रकल्प हाती घेण्यास मान्यता देण्याबाबत मा.मुख्यमंत्री यांनी त्यांचे दिनांक १९ जानेवारी, २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये मा.राज्यपाल महोदयांना पुन्हा विनंती करण्यांत आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अधिनस्त प्रकल्पाच्या पूर्णत्वासाठी आवश्यक १२ हजार कोटी रुपयाचा निधी उपलब्ध करण्यासाठी तसेच मध्य गोदावरी खोऱ्यातील मराठवाड्याच्या हक्काचे वाहून जाणारे पाणी अडविण्यासाठी १८.३३ टीएमसी पाण्याच्या बृहत आराखड्यातील प्रस्तावीत प्रकल्पाची कामे सुरु करण्यासाठी शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे

गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ कार्यालयाच्या कार्यक्षेत्र सन २०१६-१७ च्या आखणीनुसार मराठवाड्यातील एकूण मोठे ८, मध्यम ७ व ४७ लघु प्रकल्प असे एकूण ६२ बांधकामाधीन प्रकल्प आहेत.

(२) होय.

(३) गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अधिनस्त बांधकामाधीन प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी सन २०१६-१७ मध्ये रु. १३६२.६० कोटी तरतूद करण्यात आली आहे.

मध्य गोदावरी खोऱ्यातील भविष्यकालीन योजनांच्या बृहत आराखड्यास शासनाने काही अटींच्या अधिन राहून दिनांक ०३.०४.२०१३ रोजी तत्वतः मान्यता दिली आहे. सदर अटींची पूर्तता महामंडळ स्तरावर प्रगतीत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

देवघर मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पाच्या कुर्ली घोणसरी (जि.सिंधुदुर्ग) धरणाच्या उजव्या कालव्याचे काम निकृष्ट दर्जाचे झाल्याबाबत

(६३) * २१२८० श्री.आनंद ठाकूर, श्री.हेमंत टकले, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.किरण पावसकर, श्री.खवाजा बेग, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) देवघर मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पाच्या कुर्ली-घोणसरी (जि.सिंधुदुर्ग) धरणाच्या उजव्या कालव्याचे काम निकृष्ट झाल्याने कालव्यातून मोठ्या प्रमाणावर गळती होऊन शेकडो एकर जमीन नापीक होत असल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर कालव्याचे काम पाच वर्षापूर्वी पूर्ण होऊनही बाधित शेतकऱ्यांना त्यांचा मोबदला मिळालेला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

देवघर उजव्या तीर कालव्याची एकूण लांबी ४.६१० कि.मी. असून या कालव्याचे सर्व मातीकाम व बांधकामे पुर्ण झालेली आहेत.

उजव्या कालव्याचे काम निकृष्ट दर्जाचे झालेले नसून केवळ या ठिकाणाची कालवा संरेखा खोदाईमधून असून सदर ठिकाणचा भूभाग हा जांभा प्रकारच्या दगडाच्या मातीचा तसेच दगड गोटेयुक्त, सिलीका प्रकारच्या मातीचा असा समिश्र भूभाग असल्याने, कालवा खोदाईच्या भागातून पाणी पाझरत आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

देवघर उजव्या तीर कालव्याची एकूण लांबी ४.६१० कि.मी. आहे. या कालव्याचे कि.मी.३.०० पर्यंतचे भूसंपादन काम पुर्ण होऊन सदरचे क्षेत्र माहे ६/१९९८ मध्ये ताब्यात मिळालेले आहे. त्याकरिता लागणारा मोबदला वाटपाचे काम पुर्ण करण्यात आले आहे.

कालव्याच्या उर्वरित लांबीतील क्षेत्राची भूसंपादनाची कार्यवाही विविध टप्प्यावर प्रगती पथावर आहे. सदरची भूसंपादनाची कार्यवाही पुर्ण होताच खातेदारांना मोबदला वाटप करण्यात येईल.

(३) गळती होणाऱ्या कालव्याच्या भागात गळती प्रतिबंधक उपाययोजना करणे प्रस्तावित आहे. तसेच उजव्या कालव्याच्या कि.मी.३ ते ४.६१० मधील भूसंपादन प्रक्रीया प्रगतीत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

उत्तमसिंग चव्हाण
सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रीया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.